

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

LETNIK XL.

CELOVEC, PETEK, 8. FEBRUAR 1985

ŠTEV. 6 (2212)

SPOMINSKA SVEČANOST V SVEČAH:

Avstrija ne izpolnjuje protifašističnega naročila, ki ji ga nalaga državna pogodba

„Če smo se zbrali v Svečah, da se poklonimo žrtvam fašizma, in to v letu 40. obletnice zmage nad fašizmom in 30. obletnice podpisa avstrijske državne pogodbe, potem smo to storili v zavesti, da je povojni razvoj avstrijske republike tesno povezan s protifašističnim odporom tudi koroških Slovencev.“ Tako je naglasil poslevodeči tajnik ZSO dr. Marjan Strum, ko je minulo nedeljo govoril na spominski svečanosti ob parizanskem grobišču v Svečah, kjer so pokopani narodni heroj Matija Verdnik-Tomaž, Aleš Einspieler, Valentin Schwarz, Florijan Križnar, Ivan in Aleksander Čero, Ivan Mežik, Franc Lipovec in trije neznani borci proti fašizmu.

Moskovska deklaracija zaveznih sil iz leta 1943 pogojuje avstrijsko neodvisnost z njenim lastnim prispevkom za osvoboditev in avstrijska državna pogodba narekuje jasno antifašistično naravnost Avstrije, je opozoril govornik. Toda dogodki okoli vrnitve vojnega zločinca Rederja potrjujejo tisto, na kar smo koroški Slovenci opozarjali že vsa leta: da v naši državi v povojnih letih in vse do danes ni uspelo dejansko premagati nacistične preteklosti.

„Posledice tega so očitne. Začenjajo se tam, da na Koroškem deželna vlada podeli najvišje deželno odlikovanje nekdanjim vodilnim nacistom, kot npr. nosilcu „Blutordena“ Reinholdu Huberju — in se končajo tam, da se na Koroškem ob 40. obletnici zmage nad nacizmom ne bodo spominjali žrtev nacizma, vrtnive slovenskih izseljencev ter KZ-larjev, temveč prevzema oblasti iz rok nacističnega zločinca gauleiterja Reinerja, ki je takrat kot pogoj za predajo oblasti zahteval, da morajo nadaljevati staro koroško politiko in da se nikomur ne sme kaj zgoditi zaradi njegovega članstva v nacistični stranki.“

Ves povojni razvoj na Koroškem je zgovorno dokazal, da koroški politiki tedanja obljubo zvesto izpolnjujejo, je ugotovil tajnik ZSO. Samo v takšnem političnem ozračju pa tudi uspevajo razni Haiderji,

uspevajo politični šarlatani, ki z metodami preteklosti zavajajo sedanost. In če je kancler iz strahu za koalicijsko klonil pred pritiskom malega partnerja in s tem tvegala, da se Avstrija onemogoči pred vso svetovno javnostjo, potem nam mora biti jasno, da nam tudi v vprašanju člena 7 in zahteve nemškonalističnih sil glede dvojezičnosti šolstva preči velika nevarnost — kajti očitno je, da trenutno najmanjša frakcija diktira politično linijo vlade.

„Zato bomo morali še bolj prepričljivo opozarjati, da je boj proti nemškonalističnim in neonacističnim silam danes potreben bolj

kot kdaj koli prej,“ je na koncu dejal dr. Sturm. „Prav v letu, ko obhajamo obletnico zmage nad fašizmom in podpisa državne pogodbe, se bomo koroški Slovenci še posebno potrudili, da se bo vsa avstrijska in tudi mednarodna javnost zvedela, da v državi, ki pripravi nacističnemu vojnemu zločincu državni sprejem, živi tudi slovenska manjšina, ki se mora še vedno boriti za uresničitev svojih narodnostnih pravic — in to predvsem zaradi tega, ker je prav na Koroškem še danes posebno živa miselnost, ki je zakoreninjena v nacizmu.“

V okviru svečanosti, ki sta jo s primernim sporedom obogatila Koroški partizanski pevski zbor pod vodstvom Branka Čepina in recitator Tonči Schlapper, so predstavniki Zveze slovenskih organizacij in Zveze koroških partizanov ter bivši soborci z Gorenjske položili vence in tako počastili spomin junakov, ki so padli za svobodo v borbi proti fašizmu.

CRAXIJEV OBISK V JUGOSLAVIJI:

Italija ponovila pripravljenost za reševanje manjšinskega vprašanja

Prejšnji teden je bil na uradnem obisku v Jugoslaviji predsednik italijanske vlade Bettino Craxi, ki ga je poleg drugih sodelavcev spremljal tudi zunanji minister Giulio Andreotti. V Beogradu je bil Craxi gost predsednice zveznega izvršnega sveta Milke Planinc, sprejeli pa so ga tudi predsednik predsedstva SFRJ Veselin Djuranović in drugi vodilni jugoslovanski državniki.

Obisk je bil priložnost za izčrpano izmenjavo mnenj o najrazličnejših vprašanjih odnosov in sodelovanja med obema državama kakor tudi o najaktualnejših mednarodnih problemih. Tako v enem kot v drugem pogledu sta obe strani ugotovili določen napredek ter poudarili željo po nadaljnjem poglobljanju prijateljskega in dobrososedskega sodelovanja. „Vso pozornost“ so v pogovorih posvetili tudi nadaljnji krepitvi položaja in pravic pripadnikov slovenske narodnostne manjšine v Italiji in italijanske v Jugoslaviji. Ugotovili so, da uspešno urejanje tega vprašanja bistveno prispeva k krepitvi razumevanja in prijateljstva med državama. Kot je rečeno v tiskovnem sporočilu o pogovorih, je jugoslovanska stran izrazila svoje zanimanje za to, da bi v okviru izpolnjevanja enega od določil iz kompleksa osimskih sporazumov posebno pozornost namenili čimprejšnjemu sprejetju zakona

o splošni zaščiti slovenske narodnostne manjšine v Italiji; izrazila je upanje, da bo ta zakon v skladu z zahtevami in pričakovanji slovenske narodnostne manjšine. Na italijanski strani pa so ponovili pripravljenost da bi pospešili sprejetje takega zakona. Pri tem obe strani vidita v bližnjem praznovanju 10-letnice osimskih sporazumov pomembno potrditev odnosov in sodelovanja.

ZADEVA REDER/FRISCHENSCHLAGER:

Avstrija na zatožni klopi tudi v okviru Evropskega sveta

Nezaslišani sprejem nacističnega vojnega zločinca Rederja v Avstriji in sploh celotno dogajanje okoli tega je močno odjeknilo tudi v mednarodni javnosti, ki v tej zvezi obsoja odgovorne avstrijske politike ter ogorčeno opozarja na to, kako Avstrija zdaj že štirideset let zanemara svoje moralne in pravne obveznosti, da bi „premagala“ nacistično preteklost. Komentarji v svetovnem tisku so naravnost porazno spridev-

lo demokratične nezrelosti Avstrije.

Zelo ostro so na dogodke v Avstriji reagirali tudi v Evropskem svetu. Skupina poslancev v evropskem parlamentu v Strasbourgu je v tej zvezi predložila posebno izjavo, ki so jo podpisali zastopniki vseh članic Evropskega sveta — razen Avstrije in Zahodne Nemčije (torej dveh držav, ki ju enako še vedno bremeni hipoteza nacistične preteklosti). V tej izjavi, ki jo ocenjujejo za najbolj ostro obsodbo neke vlade v vseh 35 letih obstoja Evropskega sveta, poslanci evropskega parlamenta nedvoumno poudarjajo: Za primer, da ne bo prišlo do odstopa ali odstranitve ministra Frischenschlagerja, podpisniki izjave ne vidijo nobenih možnosti za nadaljnje zaupno in prijateljsko sodelovanje niti z avstrijsko vlado niti z avstrijskimi poslanci v evropskem parlamentu.

Strasbourgka govorica torej ne dopušča nobenega dvoma, da je Avstrija v primeru nacističnega vojnega zločinca Rederja šla vsekakor predač — njeno zadržanje pomeni nesramno izzivanje in žalitev držav, katerih narodi so med drugo svetovno vojno trpeli pod zločinskimi nasiljem nacističnih okupatorjev. Možnost, da si Avstrija spet pridobi zaupanje, je edinole v tem, da se čim prej in čim bolj dosledno loči od raznih Frischenschlagerjev, Haiderjev in drugih idejno sorodnih ljudi.

PREBERITE

na strani

- 2 „Haider — resna nevarnost za demokratski razvoj“
- 2 Nepremagana nacistična preteklost bremeni Avstrijo in njen ugled
- 3 Prešernova proslava SPZ v Celovcu
- 4 Občni zbor Slovenske kmečke zveze v znamenju novih pobud
- 5 Rudi Benetik razstavlja na Dunaju

Drava - Naša knjiga

v prenovljenih prostorih

KNJIGE MESECA V MESECU KNJIGE:

Prežihov Voranc, Izbrana dela v petih zvezkih - nam. šil. 850,- samo šil. 449,-

Fran Levstik, Martin Krpan (v nemščini) - nam. šil. 132,- samo šil. 75,-

SAMO ZA VAS: 500 KNJIG PO ZNIŽANIH CENAH DO 28. FEBRUARJA

Drava - Naša knjiga

9020 Celovec, Pavličeva 5-7, tel. 0 42 22 - 55 464

Nepremagana nacistična preteklost

hudo bremeni Avstrijo in njen ugled v svetu

Dogodki, ki so se zvrstili okoli vrnitve nacističnega vojnega zločinca, SS-Sturmabführerja Walterja Rederja v Avstrijo, naj bi bili povod in priložnost, da bi v naši državi in med njenim prebivalstvom dokončno premagali nacistično preteklost. Vendar pa se to pričakovanje doslej ni in se verjetno tudi ne bo uresničilo. Kajti tak obračun s preteklostjo bi se moral začeti s priznanjem soodgovornosti in so krivde za vse tisto, kar je zakrivila nacistična Nemčija, katere sestavni del je bila takrat tudi Avstrija. Toda o takem premagovanju preteklosti ni najmanjših znakov. Še naprej se ponavlja zdaj že 40 let uspešno negovana legenda o prvi žrtvi agresije nacistične Nemčije. Kakor da ne bi bilo znano in dokazano, da Avstrija prav nič ni za-

ostajala za ostalo Nemčijo — ne glede na razširjenost nacizma med prebivalstvom niti glede sodelovanja pri zločinah nacističnega režima (delež Avstrijcev in zlasti Korošcev pri okupaciji Jugoslavije, ki je terjala 1.700.000 žrtev, je vsekar zelo zgovoren dokaz!).

O takih dejstvih seveda ne slišijo radi. Mnogo rajši uprizarjajo medsebojno tekmovalstvo, katere stranka bo antifašizem in humanost čim bolj zlorabila za svoje ozke interese: posebna seja parlamenta minuli teden je bila v tem pogledu naravnost porazna slika današnje avstrijske stvarnosti. Tukaj pa poniževalna igra političnega samomora socialistov prav tako zasluži najodločnejšo zavrnitev, kakor umazana manifestacija dvoličnosti ljudske stranke, da niti ne govorimo o

svobodnjakih, ki so tako odkrito kot že dolgo ne demonstirali svoj ideološko usmeritev.

Z vzorno troedinostjo so parlamentarne stranke povzročile Avstriji in njenemu mednarodnemu ugledu težko popravljivo škodo — in to prav za 40-letnico zmage nad fašizmom.

CAP O HAIDERJU:

Resna nevarnost za demokratični razvoj

Socialistični poslanec Josef Cap, ki je skupaj z nekaterimi drugimi poslanci SPÖ najprej zahteval odstop ministra Frischenschlagerja, je potem klonil hudemu pritisku strankinega vodstva ter je „disciplinirano“ glasoval proti ÖVP-jevski nezaupnici ministru Frischenschlagerju. Pač pa je v diskusiji jasno povedal, da njegov glas ne pomeni podpore ministru, katerega je nasprotno tudi ob tej priložnosti pozval, naj odstopi. Poudaril je, da izid glasovanja ne pomeni solidarizacije s Haiderjem, Stixom, Schenderjem in Frischenschlagerjem, temveč votum proti taktni igri opozicije in proti propalosti politične morale.

Posebej o Haiderju je Cap naglasil, da le-ta predstavlja resno nevarnost za nadaljnji demokratični razvoj v Avstriji. Nasprotno pa je vodstvo koroške FPÖ svojemu predsedniku Haiderju ponovno izreklo zaupanje ter se s tem postavilo tudi za njegovo nezaključeno izjavo o Rederju, katerega je opral vseh vojnih zločinov, ko je dejal, da je samo kot vojak izpolnjeval svojo domovinsko dolžnost(!).

RADODARNA AVSTRIJA:

Mastna pokojnina za nacističnega zločinca

Za ÖVP-jevsko nezaupnico ministru Frischenschlagerju je v parlamentu glasoval tudi koroški ÖVP-jevski poslanec Gorton. Isti Gorton pa je vojnemu zločincu Rederju ponudil „delo“ v svojem podjetju, medtem ko se ÖVP-jevski celovski župan Guggenberger hvali, da je bil med prvimi in najbolj aktivnimi, ki so se potegovali za pomilostitev vojnega zločinca Rederja.

Ta politično-moralna shizofrenija, s katero je ljudska stranka svojo neverodostojnost le še podkrepila, pa niti potrebna ne bi bila, kajti Reder tudi brez „zaposlitve“ pri Gortonu ne bo postal socialni primer. Avstrija, ki pri popravilu škode in socialni oskrbi žrtev fašizma ravna zelo macehovsko (slovenski izseljenci bi o tem lahko marsikaj povedali), je namreč do bivših nacistov dosti bolj širokogrudna. In po zaslugi te enostranske radodarnosti je tudi nacističnemu vojnemu zločincu Rederju zagotovljena pokojnina, mesečno daleč nad 7000 šilingov — znesek, ki ga marsikdo ne dobi, ki je 40 let garal in plačeval za pokojninsko zavarovanje.

beck, ki se iz zdravstvenih vzrokov ni udeležila debate in se je na ta način izognila sramotnemu glasovanju za Frischenschlagerja. Vsaj tak korak bi pričakovali njegovi volilci tudi od Capa, ki pa je s svojim zadržanjem pokazal, da mu očitno ni več za hotenje njegovih volilcev, marveč mu gre samo za utrditev lastne pozicije v stranki. Pri svojih volilcih se je Cap s tem dokončno diskvalificiral, kar je rečeno tudi v resoluciji združenja socialističnih študentov Avstrije.

Sicer pa je izostalo tudi široko ogorčenje avstrijske javnosti — znak, da je večina prebivalstva le še okužena s strupom izpred štiridesetih let? Tako se je na primer na dunajski, široko zasnovani protestni demonstraciji zbralo le pičlih 2000 ljudi, za kar krivdo gotovo ni mogoče pripisovati samo slabemu vremenu. Edini, ki so se množično odzvali klicu organizatorjev, so bili komunisti in združenje dunajskih Židov. Ni pa bilo ne socialistične mladine, ne mlade generacije in seveda tudi ne organizacij ljudske stranke, kjer se antifazišem očitno zreducira na parlamentarno debato, če je to pravkar politično potrebno. In značilno je, kdo je še manjkal: namreč tista edina „opozicijska sila“, ki je še pred nekaj tedni mobilizirala 40.000 ljudi na dunajski ring, ko je šlo za „brata drevo“, vendar ni čutila potrebe, da bi se solidarizirala tudi z „bratom človekom“ iz Marzabotta. Pa tudi „rdečemu jellenu“ je očitno zmanjkalo besed...

Politiki torej vedo, da z javno priznanjem antifazišmom v Avstriji ni mogoče pridobiti simpatij — to pa je žalostno za to republiko v štiridesetem letu njenega obstoja.

PREDSEDNIK SZDL SLOVENIJE ŠETINC:

Koncept enotnega kulturnega prostora

želimo uresničevati v ozračju dobrih sosedskih odnosov

„Pomembna je razprava o enotnem slovenskem kulturnem prostoru, ki je kot združena Slovenija na drug način usodnega pomena za prihodnost slovenskega naroda,“ je poudaril predsednik na programski konferenci SZDL Slovenije, kjer so izbrpno in tudi zelo kritično spregovorili o aktualnih družbenopolitičnih in gospodarskih vprašanjih. Pri tem gre — kot je dejal Šetinc — za nujnost večje vsakoletne povezanosti vseh delov slovenskega naroda ne glede na državne meje; to terjajo skupno kulturno izročilo, skupen jezik, skupna zgodovina. Vendar pa to ne pomeni nikakršnega ozemeljskega pohlepa, kajti prav Jugoslavija je med tistimi državami, ki najbolj dosledno spoštujejo duh Helsinkov.

SZDL želi uresničevati koncept enotnega kulturnega prostora v ozračju dobrih medosredskih odnosov in v duhu prijateljstva s sosednjimi državami Italijo, Avstrijo in Madžarsko, je naglasil Šetinc ter opozoril, da prav Slovenija z reševanjem vprašanj madžarske in italijanske narodnosti daje zgled, kako je treba praktično zagotavljati enakopravnost manjšine. Madžarski in italijanski narodnosti v Sloveniji ni zagotovljen samo obstoj, temveč tudi stalen napredek, je izjavil Šetinc: „Ponosni smo na dosledno izpeljano dvojezičnost med Slovenci in Madžari v Prekmurju, visoko stopnjo sožitja so dosegli Slovenci in Italijani na obali — govoriti vsak v svojem jeziku, pa se kljub temu razumeti, to je prihodnost Jugoslavije.“

V tem smislu si bo SZDL tudi v prihodnje prizadevala, da še bolj razvijemo vestranski pretok, stike in sodelovanje, ki bo v prid tako matiči kot tudi zamejskim Slovincem, izseljencem in zdomecem, pa tudi dobrim medosredskim odnosom. „Predvsem bomo še naprej nesebično pomagali in podpirali Slovence v zamejstvu v njihovem boju za obstoj in razvoj v prihodnosti. Pričakujemo, da bosta Italija in Avstrija ob 10-letnici Osima in 30-letnici avstrijske državne pogodbe z dejanji pokazali, kaj je njuna dolžnost — ne samo mednarodnopravna, temveč tudi moralna, človečanska in demokratična!“

Vsekakor mora v tem prostoru steči ustvarjalen dialog različnih političnih in ideoloških silnic, ki so realnost različnih držav, različnih družbenih sistemov in celo dveh blokov, je ugotovil predsednik SZDL Slovenije Šetinc. Kulturno tvornost Slovencev je treba obravnavati enakopravno, po enakih kvalitativnih merilih, torej brez podcenjevanja kulture zamejskih Slovencev, pa tudi brez prizanašanja, češ, saj gre vendar za manjšince. Toda poglobljena mora biti jasna črna črna, ki ne sme dovoliti, da v enotni slovenski kulturni prostor vdirajo silnice, ki pomenijo sovraštvo, ostanke fašizma, iredenta, belogardizem in podobno.

Za enakopravnost slovenščine tudi v radiu in televiziji

„Nenasilna ofenzivnost“ je naslov članka dr. Jurija Zalokarja, objavljenega v vašem listu 15. novembra, ki je hvalevreden poizkus iskanja načina, kako povrniti slovenščini moč vsakdanje uporabnosti zaradi njene izrinjenosti iz javnosti, ki pa ji grozi celo nevarnost, da bo zamrla tudi v družinskem krogu, v intimni sferi. To potrjuje obnašanje mladine, ki za pogovorni jezik pretežno uporablja nemščino celo v družbi čisto slovenskih vrstnikov, ne zavedajoč se, kakšna nevarnost je v tem. Vendar je pojav razumljiv, ker mladina ni zadosti motivirana, da bi potrebo po znanju slovenščine v vsakdanji rabi tudi občutila; to je pač rezultat jezikovne in kulturne neenakopravnosti že dolga desetletja — navkljub jamstvom v državni pogodbi.

Kaj storiti, da bi pri mladini vzpodbudili rabo slovenskega jezika — materinske tudi v vsakdanjem življenju? Otrokom in mladini moramo dati možnost slišati slovenski jezik v javnosti, zlasti v radiu in televiziji. Prodiranje teh dveh javnih medijev vsakodnevno v naše domove samo v nemščini pušča svoje jezikovne posledice, ker s poslušanjem nehoti silimo otroke jezikovno in miselno tudi v družinskem krogu v miselni svet tega jezika. Zato bi otroci in mladina morali dobiti možnost slišati slovenski jezik tudi preko teh dveh kulturnih medijev, za katera se mladina še posebno zanima.

Vsa prizadevanja, da bi dobili svojo radijsko oddajo postajo, kot jo imajo na primer Primorci ali južni Tirolci, doslej niso uspela, ker se merodajne oblasti o tem nočejo niti pogovarjati; kaj šele, da bi si dovolili postavitev samostojne radio postaje, kot jo imajo Kraševci na Opčinah — saj nam je znana usoda TV-pretvornika v Zitari vasi. Zaradi tega bi morala priti pomoč iz matične Slovenije, dokler še ni prepozno. Kot smo obogatili z javnim kulturnim medijem prostor na Primorskem, da smo postavili oddajnik RTV Koper-Capodistria, ki odaja za potrebe poslušalcev vse Primorske z obeh strani meje, tako bi morali pomagati tudi Korošcem vsaj z radijsko postajo in mrežo relejnih oddajnikov ob meji, da bi pokrili dvojezični prostor Podjune, Roža in Zilje. Pred dvema letoma je bilo sicer nekaj slišati o takih načrtih, toda izvenelo je le kot ideja.

Če bi prišlo do postavitve takega oddajnika, bi njegov program moral biti oblikovan za dejanske potrebe prizadetega prebivalstva, ker bi le tako lahko opravljal celodnevno jezikovno poslanstvo. Zato bi morali

biti oblikovalci programa za celotno območje Koroške z obeh strani meje, pritegnjeni bi morali biti obe osrednji slovenski organizaciji na eni ter socialistična zveza na drugi strani. Spored naj bi bil ideološko odprt, pluralističen in predvsem zanimiv za mladino. Z obveščanjem nemškogovorečih poslušalcev pa bi prispeval k boljšemu poznavanju nas Slovencev, razbijanju dezinformacij KHD, odpravljanju prastrahu in boljšemu kulturnemu sožitju obarah narodnosti; radio s takim sporedom, tudi v nemščini, bi bil najboljši most do drugače mislečih ljudi, obremenjenih s podedovanimi predsodki o nas.

Zavedamo se, da tak projekt ne more biti poceni; toda če smo zmogli to napraviti za Primorce in ko ima v matični Sloveniji že vsaka regija svoj lokalni radio, potem bo Slovenija zmogla uresničiti tudi to zadevo, ki bo pomagala k pripoznavanju in utrjevanju slovenske narodnosti med koroškimi rojaki. S to akcijo pa bo treba pohiteti, dokler še ni prepozno, zakaj če se bo mladi rod jezikovno odtujil (asimiliriral), grozi propad naše narodnosti na Koroškem.

Boris Rebernik

Še težje za kmete

Pri zadnji seji deželnega zbora sta hoteli ÖVP (Altersbergerjeva) in FP (Schretter) izzvati nove napade na Franca Kukovico. Od Wagnerja sta hotela zagotovitev, da Kukovica zaradi svoje „vloge“ pri postavitvi televizijskega pretvornika ne bi več smel biti direktor šole. Toda Wagner ni bil navzoč — tako so hujskanje preložili na naslednjo sejo.

Na isti seji so govorili tudi o kmetih, katerih življenjska raven stalno nazaduje. Že daleč več kot polovica vseh kmetij, tako je bilo rečeno, je tako šibkih, da morajo delati izključno družinski člani. Pa tudi 3600 takih kmetovalcev, ki imajo do 50 hektarjev lesa, si ne more privoščiti nastavljenca ali nastavljenke. Za slovenske kmete nič kaj novega, za ostale pa poučno: tudi tu nastajajo monopoli.

V tem smislu tudi soglasni sklep, da se na Koroškem uveljavi „Washingtonski sporazum“: ta namreč v interesu ameriškega monopola prepoveduje med drugim pridelovanje oljnih rastlin — v škodo posebno tudi razvoju malih kmetij.

Koroška še posebej kaže da ni premagala preteklost

Nepremagana nacistična preteklost se še posebej kaže na Koroškem — to še zlasti čutimo že vsa desetletja v manjšinski politiki, izbruhnilo pa je tudi ob Rederjevem primeru. Na to so opozorili vsi govorniki na protestni demonstraciji minuli teden v Celovcu, kjer so enako kot na Koroškem leta 1945 sprejeli vračajoče se slovenske izseljence (ko so jih hoteli poslati nazaj v taborišča v Nemčiji) in druge žrtve nacizma in kako leta 1985 sprejemajo nacističnega zločinca. Poudaril pa je tudi značilno dejstvo, da v Avstriji letos uradno ne bodo slavili 40-letnice zmage nad fašizmom, temveč obletnico druge republike.

Govornik obeh osrednjih slovenskih organizacij Vinko Wieser je ob tej priložnosti opozoril, kako so na Koroškem leta 1945 sprejeli vračajoče se slovenske izseljence (ko so jih hoteli poslati nazaj v taborišča v Nemčiji) in druge žrtve nacizma in kako leta 1985 sprejemajo nacističnega zločinca. Poudaril pa je tudi značilno dejstvo, da v Avstriji letos uradno ne bodo slavili 40-letnice zmage nad fašizmom, temveč obletnico druge republike.

OB 40-LETNICI AVSTRIJSKE REPUBLIKE:

Opredelitev proti fašizmu ostaja brez podpore in simpatij

Zadeva Reder-Frischenschlager je razumljivo bila tudi v minulem tednu v ospredju avstrijskega notranjepolitičnega zanimanja. Parlamentarna debata o nezaupnici obrambnemu ministru Frischenschlagerju, ki jo je zahtevala ljudska stranka, je zgovorno izpričala, kako razumejo politiki avstrijskega kova obračun z zgodovino. Samo dva govornika, socialistična poslanca Cap in Schranz, sta opozorila na širše ozadje celotne zadeve, namreč na dejstvo, da je v določenih delih prebivalstva še vedno živa fašistična miselnost, ki pa jo je treba premagati, če se hočemo resno lotiti antifazištnega dela.

Toda lepim govorom navkljub sta tudi Cap in Schranz (zadnji je zgubil svoje starše, brate in sestre v Auschwitzu) razočarala: tudi ta dva poslanca sta se lojalno držala partijske discipline in pri glasovanju omogočila obstanek Frischenschlagerja v vladi.

Da ljudska stranka s svojo nezaupnico ne bo uspela, je bilo jasno že od vsega začetka; saj ÖVP tudi ni bila verodostojna in zadeva Reder-Gorton je to njeno neverodostojnost le še potrdila. Vendar to ne bi smel biti izgovor za zavestne protifašiste v obeh velikih strankah, da se ne bi jasno in nedvoumno postavili proti ministru, ki je prožil roko vojnemu zločincu. Najbolj zoprna pa je bil govor Stegerja, ki se je nekako skušal „načelno“ opredeliti proti nacionalsocializmu, pa pri tem ni prišel do drugega rezultata, kot da je zatrdil, da se FPÖ nima kaj distancirati od preteklosti. To je bila kratkomočno nesramnost.

V vrstah SPÖ se je še najbolj korajžno držala predsednica socialistične ženske organizacije Jolanda Offen-

Prešernova proslava SPZ tokrat posvečena spominu Foltija Hartmana

8. februar, dan smrti slovenskega pesnika Franceta Prešerna, je slovenski narod proglasil za svoj kulturni praznik. Tako se vsa povojna leta na slovenskem kulturnem prostoru odvijajo Prešernove proslave, na katerih se spominjamo našega velikega pesnika in drugih osebnosti, ki so prispevale k razvoju slovenske kulture.

V to praznovanje se je s svojo vsakoletno Prešernovo proslavo vključila tudi Slovenska prosvetna zveza. Tokrat je le-to posvetila spominu Foltija Hartmana, ki je s svojim nesebičnim delom prispeval mnogo k razvoju zborovskega petja in slovenske kulture na Koroškem. SPZ je na svoje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku vedno pri-

roškem. V recitalu je med drugim bilo povedano: Kakor je naš France Prešeren s svojim delom osvobodil slovensko literaturo iz klešč janzenistične cenzure in je edino jamstvo za obstoj slovenskega naroda videl v jezikovni samobitnosti, tako se je vse, kar je bilo v slovenski kulturi vrednega in pomembnega, bojevalo za osvoboditev in prenovu našega ljudstva. Prešeren je postal v slovenski kulturi simbol svobode, svoboda pa je postala temeljna ideja slovenske kulture. S Prešernovo pesmijo so bili povezani partizani, nosili so jo na bojnih pohodih, njegova „Zdravljica“ tiskana v gorenjskih gozdovih ob stoletnici prve izdaje, je postala geslo revolucije.

ni uresničevati in razvijati sporočilnost veličine in moralne moči humanih in programskih smotrov za prihodnost, ki so nastajali v taboriščih smrti in sredi bojev v zaledju sovražnih ofenziv...

Nastop Slovenskega okteta na Prešernovi proslavi SPZ je pomenil tudi povezavo koroških Slovencev z matičnim narodom. Prihujenost tega enkratnega slovenskega vokalnega ansambla pa je brez dvoma tudi doprinesla k množičnemu obisku Prešernove proslave, saj je Slovenski oktet prispeval glavni del sporeda in z izborom slovenskih umetnih in narodnih pesmi navdušil občinstvo.

Med številnimi gosti, ki so se udeležili Prešernove proslave, je bil tudi tovariš Pavle Žaucer-Matjaž. Po sklepu upravnega odbora SPZ mu je ob tej priložnosti predsednik Tomaž Ogris izročil Drabosnjakovo priznanje za njegovo nesebično delo v prosveti in kulturi na Koroškem. V tozadevni utemeljitvi je Ogris orisal Matjažev doprinos h kulturi naše dežele in slovenske narodne skupnosti na Koroškem, zlasti v njegovih zgodovinskih pričevanjih v Vestniku koroških partizanov, katerega je izdajal in urejal. „Prav posebno pa se je Pavle Žaucer-Matjaž“, je nadaljeval Ogris, „angažiral pri izdajanju pomembnih knjig in zbornikov o zgodovini in borbi koroških Slovencev. Kot urednik Gašperjevih „Gamsov na plazu“ je uredil tri slovenske, eno srbohrvaško in dve nemški izdaji. Prav na njegovo pobudo in pod njegovim uredništvom je pred nekaj meseci izšel zbornik „Koroški Slovenci včeraj in danes“ in prav tako na njegovo iniciativo se je akcija bralne značke Karla Prušnika-Gašperja v najkrajšem času uveljavila med bralnimi značkami. Visoko je treba ceniti tudi Žaucerjevo pogosto prisotnost med nami“. Ogris pa je svojo utemeljitev zaključil z besedami: „Burno zgodovinsko obdobje, katerega je sooblikoval Pavle Žaucer-Matjaž je tudi med pripadniki slovenskega naroda in med nami koroškimi Slovenci včasih zapustilo boleče rane. Matjaž — to vem tudi iz osebnih pogovorov — miroljubno opušča vse, kar bi moglo kako rano na novo odpreti, s tem, da prizna pomoto, če se je pripetila in se trudi za spravo, če se je zgodila krivica tako, kakor tudi ne pogreva krivic, katere je sam okusil. To mu daje izredno človeško veličino.“

Tovariš Matjaž je v svoji zahvali dejal, da se čuti izredno počaščenega in da mu podelitev Drabosnjakovega priznanja pomeni obvezo za nadaljnje prizadevanje in delo v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem ter ob tej priložnosti obljubil, da bo z zastavljenim delom nadaljeval, zlasti v publiciranju zgodovine NOB na Koroškem.

Tako je prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku izvenela v lepo manifestacijo, ki je zadovoljila slehernega obiskovalca. Vabilu prireditelja se je, kot že zapisano, odzvalo mnogo ljudi, prišli pa so tudi svojci pokojnega Foltija Hartmana, generalni konzul SFRJ v Celovcu dipl. inž. Marko Kržišnik, predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik NSKS dipl. inž. Franc Wedenig, predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer, ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence dr. Reginald Vospornik in drugi predstavniki političnega in kulturnega življenja slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Ob tej priložnosti je prireditelju, Slovenski prosvetni zvezi, treba izreči pohvalo za odlično organizacijo prireditve, ki se je odražala v

Slovenski kulturni praznik ob obletnici smrti pesnika Franceta Prešerna

Zdravljica

Prijat' lji, obrodile
so trte vince nam sladkó,
ki nam oživlja žile,
srčé razjasni in oko,
ki vtopí
vse skrbí,
v potrtih prsih up budi!

Komú najpred veselo
zdravljico, bratje č'mo zapet'!
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere.

V sovražnike 'z oblakov
rodu naj naš'ga trešči grom;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovincem dom,
naj zdobé
njih roké.
si sponse, ki jih še težé!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
da oblast
ni z njo čast,
ko pred, spet naša bosta last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, žlahtne rožice;
ni take je mladenke,
ko naše je kervi dekle;
naj sinov
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenči, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up;
ljubezen domačije
noben naj vam ne vsmrti strup;
ker zdaj vas
kakor nas,
jo srčno branit kliče čas!

Živé naj vsi naródi,
ki brepené dočakat' dan,
da koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak.

Nazadnje še, prijat' lji,
kozarce záse vzdignimo,
ki smo zato se zbrat' li,
ker dobro v srcu mislimo;
dokaj dni
naj živi
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

Moški pevski zbor „Folti Hartman“ SPD „Edinost“ v Pliberku (zgoraj) in Slovenski oktet ter povezovalca Marica Pörtsch in Miha Urbinc (spodaj)

vabila številne obiskovalce, ki se zavedajo pomembnosti kulturnega izročila pesnika Franceta Prešerna. Letos je SPZ svojo proslavo priredila pretekli petek v novem večnamenskem prostoru Mladinskega doma SŠD v Celovcu. S tem je imenovani prostor prvič bil prizorišče večje kulturne prireditve in veselil nas, da je to bila Prešernova proslava.

Slovenska prosvetna zveza je za prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku pripravila kvaliteten spored. Najprej je nastopil moški pevski zbor „Folti Hartman“ SPD Edinost iz Pliberka, kar je veljalo počastitvi spomina Foltiju Hartmanu. Pod vodstvom Joška Kerta je zbor „Folti Hartman“ zapel štiri slovenske umetne pesmi oz. narodne pe-

... Folti Hartman je bil kot zaveden Slovenec trn v peti nacističnim oblastem. Še v grozeči senci nacističnega nasilja nad koroškimi Slovenci je nastopil z moškim pevskim zborom „Edinost“ ob odprtem grobu bivšega predsednika Slovenske prosvetne zveze Vinka Poljanca, prve žrtve nacizma na Koroškem. In kmalu nato ga je leta 1941 gestapovska policija odgnala v celovške zapore, od tam pa v taborišče smrti — v Dachau. Med odlične primere slovenske kulturne vztrajnosti, pogumne in samozvestne upornosti šteje pevski zbor slovenskih internirancev-trpinov v Dachau. Pobudo za ustanovitev je dal Folti Hartman, ki je zbor tudi sam vodil. V taborišču brutalnega žaljenja človečanstva in ob uniče-

Številno občinstvo je pozorno sledilo sporedu proslave

smi. Povezava proslave, ki sta jo z občutkom izvajala Marica Pörtsch in Miha Urbinc, je prav tako veljala Foltiju Hartmanu. Avtor besedila, dr. Janko Malle, je posrečeno povezal slovenski kulturni praznik — Prešernovo vizijo o svobodi narodov in doprinos Foltija Hartmana v borbi za obstoj Slovencev na Ko-

vanju tisoč in tisoč življenj je — kakor se čuje neverjetno — zaživel kulturni krožek...

... Z našim delom se bomo oddolžili izročilu Foltija Hartmana, če bomo tudi v današnjih časih preizkušnje, ko nam še vedno jemljejo naše osnovno izrazno sredstvo, ko nam jemljejo naš jezik, sposob-

Predsednik SPZ Tomaž Ogris je inž. Pavletu Žaucerju izročil Drabosnjakovo priznanje

primerno izbranim sporedu in v množičnem obisku. Končno pa je treba še dodati, da je večnamenska dvorana v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva svojo prvo preizkušnjo prestala dobro. Ljudje so se v dvorani počutili domače, nadvse pa je presenetila od-

lična akustika, kar je najboljši garant za to, da je prostor primeren za prireditve vsake vrste. To pa je zasluga načrtovalcev doma, ki so s tem ustvarili prostor, ki bo v prihodnje gotovo prizorišče raznih športnih, kulturnih in drugih prireditvev.

Občni zbor Slovenske kmečke zveze v znamenju novih pobud

V soboto je imela Slovenska kmečka zveza v prostorih Mladinskega doma SŠD v Celovcu občni zbor, katerega se je udeležilo izredno veliko kmetov in častnih gostov. Med slednjimi so bili — predsednika obeh osrednjih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser (ZSO) in dr. Matevž Grilc (NSKS), predsednik Slovenske kmečke zveze Jožef Bartl, predsednik Zveze slovenskih zadrug inž. Fridl Kapun, zbornični svetnik Ignac Domej, predsednik Zadrugne zveze Slovenije tov. Frelj, predstavnik Gospodarske zbornice Jugoslavije v Celovcu Slavko Beznik in še drugi.

Novo izvoljeni odbor si je na tem občnem zboru zadal nalogo, da se bo tesno povezal z Zvezo slovenskih zadrug in ustvaril strokovno službo, ki bo na uslugo slovenskemu kmetu na Koroškem.

Delovanje Slovenske kmečke zveze od zadnjega občnega zbora 22. marca 1981, v Kulturnem domu na Radišah je bilo v glavnem osredotočeno na izobraževanje in informiranje, kar pa je vsekakor premalo. V bodoče se bo treba s pobudami in akcijami vključiti v organizirane širše gospodarske procese. Konkretno mislimo na skupne pristope z gospodarskima odboroma in Zvezo slovenskih zadrug. Tu gre predvsem za prodajo kmetijskih proizvodov oziroma za potrebe predelovalne industrije. Vse to in še več je zapisano v poročilu tajnika SKZ Jožeta Metschina, ki se zaradi službene obveznosti ni mogel udeležiti občnega zbora, je pa zato pravočasno (14. januarja) oddal delovno poročilo SKZ na svojem prejšnjem delovnem mestu. Ker pa poročilo ni bilo oddano, kot predvideno pri odboru SKZ, je manjkalo na občnem zboru. Bivši tajnik SKZ Jožef Metschina je bil torej po nedolžnem kritiziran, češ da ni poskrbel za po-

ročilo. Nadaljujmo z njegovim pripravljeno poročilo o načrtih za leto 1985. Tu je imel v mislih ustanovitev obrata za ekstrahiranje zdravilnih zelišč, ki bi jih pridelovali na površinah naših kmetov, nadalje zboljšanje ovčereje in poskus pridelovanja hmelja v Podjuni. Za realizacijo teh projektov pa menil, da je neobhodno potreben organizator-strokovnjak. To čisto na kratko iz poročila tajnika Jožeta Mečine.

Ker je po nesrečnem naključju, kot že omenjeno, manjkalo tajnikovo poročilo, je o dejavnosti SKZ poročal Jožef Partl in nanizal celo vrsto aktualnih vprašanj, ki so sprožila zelo živahno diskusijo.

Tako je med drugimi dipl. inž. Štefan Domej sprožil misel, dvojnega članstva Slovenske kmečke zveze (torej tudi v Narodnem svetu koroških Slovencev). V zvezi s tem so naši kmetje, predvsem pa pliberški podžupan Fric Kumer nakazali, da sta na Koroškem že bili dve kmečki zvezi in da je kmečka gospodarska zveza, ki je bila bliže NSKS-u potem zamrla. Večina zbranih kmetov je bilo mnenja, da res ni merodajno dvojno članstvo, pač pa dejstvo, da o usodi slovenskih kmetov odloča samo aktivno delo. Hkrati pa je bilo predlagano, da bi KOKS razpravljal o sodelovanju obeh osrednjih organizacij na področju strokovne službe. Tudi je bilo slišati iz vrst naših kmetov, da je kmečki človek vedno bil tisti, ki je združeval, ne pa ločeval, iz česar sledi, da bi bila dvotirnost v Slovenski kmečki zvezi vse prej kot koristna. Tudi o slovenski kmetijski šoli se je mnogo razpravljalo, češ da je velika

škoda, da je Koroški Slovenci nima- mo, oziroma da smo jo pred leti uki- nili. Dejansko so se pa časi tako spre- menili, da bi bila obnova sloven- ske kmetijske šole morda spet inter- esantna. V zvezi s tem je bilo predla- gano, da Slovenska kmečka zveza na- redi ponoven popis situacije naše kmečke mladine, ki bi bila pripravljena obiskovati kmetijsko šolo in da bi na podlagi tega popisa, ukrepala. Med tem časom pa, ko slovenske kme- tijske šole ni, pa lahko naše kmečke fante usmerimo v Slovenijo.

Kot že omenjeno se je občnega zbora SKZ udeležil tudi predsednik Zadrugne zveze Slovenije tov. Frelj, ki je med drugim naglasil, da je med ZZS in našimi kmeti mnogo stič- nih točk skupnega sodelovanja, ki jih bo treba okrepiti ter da je v ZZS vključenih kar 85.000 zadrugnikov- kmetov. Prav tako je pozdravil občni zbor predstavnik Gospodarske zbor- nice Jugoslavije v Celovcu Slavko Beznik. V svojih izjavah je med drugim poudaril, da je lansko leto 11 mešanih družb na Koroškem ustvarilo 100 milijonov dolarjev, ter izrazil že- ljo po še bolj odprtem obmejnem so- delovanju.

Pri volitvah za novi odbor je bil iz- voljen za predsednika Tone Krušič — prejšnji predsednik Jože Partl je od- stopil, ker je preobremenjen s števil- nimi funkcijami, tako je med drugim tudi predsednik Zveze slovenskih iz- seljencev. Za prvega podpredsednika je bil izvoljen Lojze Stih, za drugega pa Ludvik Lesjak. Novi tajnik je dipl. inž. Štefan Domej, blagajnik pa Nužej Wieser. Izvoljena je bila še cela vrsta odbornikov iz treh naših dolin in nadzorni odbor — Miha Kap, Hanzl Krušič, Janko Gabriel, Mirko Oraž, Anton Sturm, Franc Kaiser in Jože Partl, ki pa bo na posebni seji iz svoje srede izvolil predsednika.

Zaradi obirnega programa je na- povedano strokovno predavanje dipl. inž. Kassla bilo preloženo na poznejši čas.

Zaključno samo lahko ugotovimo, da je bil občni zbor dobro pripravljen in obiskan, da je prevladovala mladi- na, kar je dober znak in o kateri ve- mo, da je nadebudna in pripravljena delati. Še nikdar z občnega zbora SKZ zborovalci niso šli domov tako zado- voljni in oboroženi z novimi idejami in načrti kot tokrat, kajti strokovna služba in pametna kooperacija SKZ z Zvezo slovenskih zadrug sta pre- pričljiv dokaz, da se bo na področju kmetijstva nekaj premaknilo na bolje.

KAZAZE

KONCERT LOJZETA SLAKA IN FANTOV IZ PRAPROTNA

v nedeljo 10. 2. 1985 ob 14.
uri pri Iglu v Kazazah.
Prireditelj: SPD „Srce“ v Do-
brli vasi.

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umet- nost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1985/86 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 11. do 28. 2. 1985, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za spre- jem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega seme- stra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.
2. Sprejemne izpite bo treba delati prijavljenemu učencu le v iz- jemnih primerih in sicer iz slovenščine, nemščine in matema- tike. Odločilno bo letno spričevalo. Termin za sprejemne iz- pite: sreda, 3. julija 1985.
3. Konec maja 1985 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o spre- jemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.
4. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s poseb- nim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.
5. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z rav- nateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Platz 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

dr. Reginald Vospernik I. r.
Ravnatelj:

Knjigarna „Naša knjiga“ novo opremljena

predstavnikom tiska predstavila svoje najnovejšo knjižno izdaje. Pod naslovom „Zwei Kulturen, zwei Sprachen, eine Schule“ sta avtorja celovška univerzitetna profesorja dr. Peter Gstettner in dr. Dietmar Larcher napisala knjigo, ki je izšla kot deveti zvezek „Disertacij in razprav“ Slovenskega znanstvene- ga inštituta. S tem avtorja skušata dati novo teoretsko osnovo za kon- cept reforme v manjšinskem šol- stvu.

Na tiskovni konferenci, o kateri bomo podrobneje še poročali, so predstavili tudi prozni prvenec Kri- stijana Močilnika z naslovom „In kri jim tekne kot malinovec“.

Zahvala

Pop skupina Šok in Združenje star- šev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu se zahvaljuje vsem kulturnim in političnim ustanovam, kakor vsem rodoljubom našega slovenskega naroda na Koroškem, za širokogrudno podporo, ki je omogočila nakup last- nih instrumentov.

Instrumenti so last Združenja staršev, kar pomeni, da bodo služili še drugim skupinam na naši gimnaziji.

Ker pa je še nekaj odprtih računov (približno 10.000 šilingov) vas nadalje naprošamo, da bi nas še podpirali in vaš dar prenakazali na konto ŠOK pri Posojilnici Dobla vasi.

Iskreno se zahvaljujejo člani skupine ŠOK: Aleksander Cernut, Mirko Cuderman, Marko Stern, Jožef Sticker, Daniel Sturm ter za Združenje staršev: Andrej Sturm, predsednik.

ZELEZNA KAPLA

PRIREDITEV OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

v petek 8. 2. 1985 ob 19.30 uri
v farni dvorani

Nastopajo: Pevski zbor in reci- tatorji SPD „Zarja“ — Oder mladje s predstavo Tankreda Dorsta „Evgen“ — govornik Tomaž Ogris, predsednik SPZ Prireditelj: SPD „Zarja“ v Ze- lezni Kapli

PRIREDITVE

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi

● v soboto 23. 2. 1985 na **IZLET NA ZASNEŽENO BLEŠČEČO**. Skupni odhod izpred Polanca na Cemernici ob 11. uri. V planinski koči na Bleščeči bo pripravljen vroč čaj.

● v nedeljo 24. 2. 1985 na **ZIMSKI POHOD NA STOL**. Zbirališče ob 7. uri zjutraj pred Valvazorjevim domom.

LOČE

PUSTNI PLES

v soboto 9. 2. 1985 ob 19.30 uri pri Pušniku v Ločah.
Sodelujejo: moški pevski zbor in mladinski kvintet „Jepa“.
Igrajo: Tončkov trio iz Slovenije.
Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah
Prisrčno vabljeni!

RAZSTAVA SVETEGA PISMA OB 400-LETNICI DALMATINOVE BIBLIJE

● od 10. do 15. februarja 1985 v stari ljudski šoli v Svečah. Otvoritev po nedeljski maši.
Prireditelj: Katoliška prosveta.

● od 17. do 20. februarja 1985 v farni dvorani v Bistrici na Zilji. Otvoritev po nedeljski maši.
Prireditelj: Katoliška prosveta.

SEMINAR ZA DRUŽINO

na Reberci

od sobote 9. do nedelje 10. februarja 1985 v Mladinskem centru na Reberci. Voditelja: prof. Ida Virt in prof. Janez Bitenc.
Prireditelj: Kršč. kulturna zveza.

Lutkovna skupina dunajskih študen- tov vabi na lutkovno igro

„HRUŠKE GOR, HRUŠKE DOL“

● Četrtek 7. 2. ob 19.30 uri v farni dvorani v Pliberku. Prired.: KDZ Blato in Katoliška mladina občine Pliberk.

● Petek 8. 2. ob 14.30 uri v Strokovni šoli za ženske poklice v Sentspetru pri Sentsjakobu v Rožu.

● Sobota 9. 2. ob 14.30 uri v mladins- ki sobi (pod cerkvijo) v Škocijanu. Prireditelj: Otroška zbor Škocijan.

● Nedelja 10. 2. ob 10. uri v ljudski šoli v Zitari vasi. Prireditelj: SPD „Trta“ v Zitari vasi.

● Nedelja 10. 2. ob 14.30 uri pri Mi- klavžu v Bilčovsu. Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu.

GLOBASNICA

PUSTOVANJE

v soboto 16. 2. 1985 ob 19.30 uri v farni dvorani v Globasnici. Priredi- telj: Katoliška mladina Globasnica.

ŠENTPETER NA VAŠINJAH

MLADINSKA MAŠA

v soboto 9. 2. 1985 ob 19. uri v farni cerkvi nato „Pustnija“.
Prireditelj: Katoliška mladina v Šentpetru na Vašinjah

GLOBASNICA

FILMSKI VEČER

v petek 8. 2. 1985 ob 20. uri v gostišču Juena v Čeplah.
Prireditelj: SPD „Edinost“ v Štebnu

REVOLUCIJA IN LITERATURA

SANDINISTOV V NIKARAGVI

Zivo poročilo o trenutni situaciji v petek 8. 2. 1985 ob 19.30 uri v Klubu Prežihov Voranc v Celovcu, Benediktinski trg 5/I.
Predava: Janko Messner.

Slovensko prosvetno društvo „Danic- ca“ v Šentvidu v Podjuni vabi na

13. PLES DANICE

v soboto 9. 2. 1985 ob 19.30 uri v kul- turnem domu „Danica“ v Šentprimozu. Za ples bo igral Planinski sekstet. SVEČE

OBIRSKO

PUSTNA PRIREDITEV

v četrtek 14. 2. 1985 ob 19.30 uri v gostilni Kovač na Obirskem. Ženske bodo dale na ponudbo pustne krape, ki bodo tudi nagrajeni. Za zaba- vo bodo skrbeli: Obirski vižarji in Trio Pavlič.
Prireditelj: Alpski klub „Obir“ na Obirskem.

KOTMARA VAS

„OSNOVNI POJMI PRVE POMOČI“

v sredo 13. 2. 1985 ob 19.30 uri pri Mežnarju.
Predaval bo dr. Roman Schellander. Kazal bo tudi diapozitive.
Prireditelj: SPD „Gorjanci“ Kotma- ra vas.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 7. februarja 1985

Za 100 dinarjev dobite	8.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	10.00 šil.
Za 100 lir dobite	1.105 šil.
Za 100 lir plačate	1.185 šil.
Za 100 mark dobite	693.00 šil.
Za 100 mark plačate	709.30 šil.

Slovensko prosvetno društvo „ZVEZDA“ v Hodišah vabi na

HODIŠKI PLES

ki bo v soboto, 9. februarja 1985

ob 19.30 uri
pri Čimžarju v Dvorcu

Za ples igra

„Ansambel OGLARJI“

PLIBERK

PUSTOVANJE

v nedeljo 17. 2. 1985 ob 15. uri v far- ni dvorani v Pliberku.
Prireditelj: Kat. mladina Pliberk.

BISTRICA NA ZILJI

BIBLIČNI KROŽEK

v sredo 20. 2. 1985 ob 14.30 uri v far- ni dvorani.
Prireditelj: Katoliška prosveta.

BILČOVŠ

NASTOP UČENCEV GLASBENE

SOLE IZ ROŽA IN PODJUNE

v soboto 9. 2. 1985 ob 19.30 uri v ljudski šoli v Bilčovsu.
Prireditelj: „Glasbena šola“.

ROŽEK

PUSTNI PLES

v soboto 16. 2. 1985 ob 20. uri pri Kosi na Ravnah pri Rožeku.
Igrajo: Fantje iz Borovelj.
Prireditelj: KD „Peter Markovič“.

RADIŠE

9. RADIŠKI PLES

v soboto 9. 2. 1985 ob 19.30 uri v kulturnem domu na Radišah.
Igrajo: Fantje iz Podjune
Prireditelj: SPD „Radiše“

PLIBERK

OTVORITEV FORUMA MLADINE

10. 2. 1985 od 10.30 do 13. ure in 24. 2. od 10.30 do 13. ure v mladins- ki sobi v župnišču Pliberk. Priredi- telj: Katoliška mladina Pliberk.

V IZOBRAŽEVALNEM DOMU V TINJAH:

Razstava o kulturni zgodovini Slovencev

V soboto 2. 2. 1985, so v Izobraževalnem domu v Tinjah odprli stalno razstavo slovenskih jezikovnih in zgodovinskih spomenikov. Razstavljene so kopije besedil, ki pričajo o kulturni preteklosti in zgodovini Slovencev, vse od brižinskih spomenikov iz desetega stoletja pa do dokumentov iz sredine 19. stoletja. Na razstavi so predstavljena cerkvena in nabožna besedila, zgodovinski in pravni dokumenti, umet-

nostna besedila, slovnice, slovarji in učbeniki, poleg tega pa še dokumenti z jezikovnih obrobij. Kot zanimivost sta bili ob otvoritvi razstavljene tudi faksimilirane izdaje Dalmatinove Biblije iz leta 1584 in pa izvirnik Hutterjeve šestjezične Biblije iz leta 1599, kjer so drugo poleg drugega natisnjena hebrejsko, kaldejsko, grško, latinsko, nemško in slovensko besedilo — slovensko je vzeto iz Dalmatinove Biblije. Na razpolago je tudi tiskan katalog v slovenščini s podatki o vsebini, času nastanka in nahajališču izvirnikov, ki ga je sestavil Pavel Zdovc, lektor na slavističnem inštitutu dunajske univerze, ter kra-

tek povzetek kataloga v nemščini. Kot je na otvoritvi povedal pobudnik Jože Kopeinig, naj ta razstava omogoči dostop do naše kulturne zgodovine vsem obiskovalcem doma v Tinjah, tako nemškim kot slovenskim, ki dostikrat nič ne vedo o preteklosti lastnega naroda.

Ekspozite sta izbrala in razvstila Pavel Zdovc in Feliks J. Bister ob sodelovanju prof. Miloša Rybara, sodelavca Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Vsekakor gre za uspešno razstavo; koristno bi bilo, če bi bila taka stalna razstava postavljena tudi še kje drugje, kjer se zbirajo pripadniki naše narodne skupnosti.

Rudi Benetik razstavlja na Dunaju

Náš slikar Rudi Benetik spet razstavlja, tokrat ga je povabil Razvojno politični izobraževalni center na Dunaju. V AAI-galeriji se Benetik predstavlja s samostojno razstavo, kjer prikazuje 36 črno-belih risb, tri skulpture in eno inštalacijo.

Razstavo v AAI-galeriji v Schwarzschanerstraße 15 na Dunaju so odprli v ponedeljek 28. januarja, odprta pa bo do 8. marca 1985 in sicer od ponedeljka do petka v času od 9. do 18. ure.

Rudi Benetik, ki je s svojimi likovnimi izdelki dosegel že vrsto uspehov doma in v tujini, razstavlja na Dunaju vrsto novih slik in skulptur s katerimi bo gotovo deležen pozornosti in ugodnih kritik. Zato rojakom, ki živijo na Dunaju, priporočamo, da si dela Rudija Benetika ogledajo.

SENTILJ

Slovo od plemenite žene

Hudo nas je pretresla žalostna vest, da je prejšnji teden v šentvitski bolnišnici umrla Marija Stoif, pd. Jerglnova mati s Trebinje pri Sentilju.

Jerglnova mama je operacijo dobro prestala in vse je kazalo, da bo še vse dobro. Kar nenadoma pa se je njeno stanje poslabšalo — nastopila

je embolija, ki je pa ni bilo več mogoče preprečiti. Umrla je v 75. letu starosti.

V nedeljo smo jo spremili na njeno zadnji poti na šentvitsko pokopališče, kjer se je zbrala ogromna množica pogrebcev, da se poslovijo od vseh spoštovane in priljubljene Jerglnove mame.

Rajna je bila srčno dobra in plemenita žena; žena z načeli, ki nikdar ni zatajila svojega porekla in če je to bilo še tako hudo. To srčnost je pokazala tudi v tistem času, ko je šlo za glavo — v zadnji vojni, ko je podpirala borce proti fašizmu. Njena smrt ni hud udarec samo za njenega moža in otroke z družinami, temveč za vse, ki smo poznali to značajno plemenito ženo. Njena mirna narava, prijaznost in milina ter njen vedri značaj so fascinalirali vsakogar. Da, bila je žena, da le malo takih.

V nedeljo smo se za vedno poslovili od žene, ki nam bo z njenimi dejanji ostala v nepozabnem spominu.

Pogrebni obred je opravil domači župnik Petričič ob asistenci prof. Cegovnika. V cerkvi in ob odprtem grobu pa so se od rajne z v srce segajočimi žalostinkami poslovili domači pevci, pod vodstvom Mira Kernjaka in tako temu žalostnemu obredu dali še turobnejše obeležje.

Težko prizadetim svojcem ob izgubi ljubljene žene in matere izrekamo naše globoko sožalje. Jerglnovo mamo bomo ohranili v častnem in nepozabnem spominu, naj počiva v miru.

Loga vas

V soboto smo se na logavaškem pokopališču za vedno poslovili od Mihija Kobaritscha pd. Goričnikovega Mihija.

Njegova življenjska pot je bila trda. Po poklicu je bil zidar. V povojnem času se je udeleževal pri domačem slovenskem prosvetnem društvu kot igralec in pevec. Pred 20 leti se je vključil v logavaško požarno brambo, kjer je bil aktiven do zadnjega, ko ga je napadla zahrbtna bolezen. Mihi je zelo trpel, tako da ga je smrt rešila nadaljnega trpljenja.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljala množica ljudi. Pogrebni obred je opravil domači župnik dekan Martin Hotimitz. Od pokojnega so se poslovili domači pevci pod vodstvom Stanka Černica, godba in močno zastopstvo gasilcev, njegovih nekdanjih tovarišev. Besede slovesa ob odprtem grobu pa je spregovoril zastopnik gasilcev Gregori.

Goričnikovega Mihija bomo ohranili v trajnem spominu. Vsem, ki so mu v tem težkem boju s smrtjo pomagali lajšati trpljenje, izrekamo tem potom vso zahvalo. Naj počiva v miru.

OBJAVA

Po odloku Deželnega šolskega sveta je na dvojezični Strokovni šoli za ženske poklice zavoda šolskih sester v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu

VPISOVANJE DEKLET IN FANTOV

v

1. razred 3-letne strokovne šole za ženske poklice in v 1-letno gospodinjstvo šolo

od 11. do 28. februarja 1985.

Formularje za vpis lahko dobite že sedaj v šolski pisarni. Izpolnjene tiskovine je treba na šoli oddati najkasneje do 28. februarja 1985. Priložiti morate polletno šolsko obvestilo v originalu ali od šolskega ravnatelja potrjen prepis.

Prijave so možne osebno v šolski pisarni ali po telefonu, štev. 0 42 35 - 343.

Pogoj za sprejem v oba tipa šole je uspešno opravljena 8. šolska stopnja in delno znanje slovenščine.

Za sprejem v 3-letno strokovno šolo pa je poleg tega še potreben pozitivno opravljen pedagoško-psihološki test, ki bo na šoli 5. julija 1985. Za obisk 1-letne gospodinjstve šole ta test ni potreben.

Vodstvo šole.

Misli ob igri „Evgen“

Dolgo sem iskal besede — medtem so minili že trije tedni —, s katerimi bi se mogel pritihotapiti v vzdušje, ki mi ga je v nedeljo 20. januarja 1985 posredovala igra „Evgen“. Premišljeval sem. Znova so mi pred oči priromali tovarniški delavci, sekretarka, psihiater, šef in obupani samomorilec. Dokaj mračno, brezupno je v igri narisano naše življenje. Poklicni uspehi, javno priznanje in domišljavost nam zastirajo pogled. Otesnujejo nas kot težek oklep.

Kdaj se bomo prebudili? „Mi pa pod njimi se bijemo, vijemo, sijemo, gasnemo, škodimo, hasnimo, v kupe medu in otrova si ližemo...“ je zapisal O. Župančič.

Ena sama zvezda zasveti v to temo Evgenova luč razjasni samomorilčev vsakdan. Vsaj za kratek hip.

Ne morem biti človek, ker sem delavec, podjetnik, šef... Kaj sem torej? Živo bitje s pritičnim horizontom? Kako iz trpke nečloveške zagate?

Težka vprašanja. Odgovora gotovo nihče ne bo vedel. Kljub temu pa ga bo moral vsak od nas iskati, če hoče biti človek.

P. S. Še o nobeni predstavi nisem tako dolgo premišljeval. Dorstovo besedilo samo trajnega doživljanja najbrž ne zmore. Blagoglasna uprizoritev scefarnega dramskega dela pa ustvari nepozaben vtis.

V imenu prirediteljev (Rož, Markovič, Kočna) se zahvaljujem Marjanu za sočne režijske ideje, Jozeju za občuteno glasbeno spremljavo in igralcem KDZ za angažirano delo.

Zamišljeni gledalec

KMEČKA GOSPODARSKA
ZADRUGA PLIBERK

išče

šoferja za tovornjak

Mehanik zaželen.

Tel. štev.: (0 42 35) 20 39

Od 22. do 24. februarja jubilejni pohod na Stol

Zasneženi oči Karavank, 2238 m visok Stol, bo v dneh od 22. do 24. februarja spet gostil udeležence tradicionalnega, tokrat že 20. zimskega spominskega pohoda. Priprave tudi tokrat vodi in usklajuje posebni odbor, ki stalno deluje v okviru koordinacijskega odbora planinskih društev jeseniške občine in Občinskega odbora ZZZB NOV Jesenice. Pohod je iz skromnih začetkov prerasel v množično planinsko in družbeno-politično manifestacijo. Vsako leto se več tisoč planincev, borcev, mladih in drugih ljubiteljev gora v strnjeni koloni vzpenja po utrjeni gazi. Če so vremenske razmere ugodne, na sam vrh Stola oziroma do Prešernove kočice, sicer pa se napotijo po spodnjih planinah. Tako se dostojno spomnimo junaške bitke Jeseniške čete 20. februarja leta 1942, ko se je v težkih vremenskih razmerah, snegu in vetru spopadla, v številčno močnejšim okupatorjem. V borbi je padel partizan Jože Koder.

Ce so se leta 1962 odločili, da ob 20-letnici bitke izvedejo zimski pohod na najvišji vrh Karavank. Pohod je bil 25. februarja, udeležilo se ga je 51 alpinistov, planincev in preživelih borcev bitke na Stolu. Vsi so se takrat zavzeli, da naj bi pohod postal tradicionalen. Malokdo je pričakoval, da bo prerasel v mogočno manifestacijo, eno največjih na Gorenjskem in v Sloveniji. Izredno zanimanje in množična udeležba je najtrdnější dokaz, da je bila odločitev udeležencev prvega pohoda pravilna. Da bi pohod približali tudi mladim, so se organizatorji leta 1978 odločili, da pohod razširijo še za en dan. Tako je od tega leta dalje na petek pred glavnim pohodom pohod šolske mladine iz jeseniške in radovljiške občine „Po poteh Cankarjevega bataljona“ do Valvazorjevega doma. Tako se mladi čimbolj neposredno seznanjajo z dogodki iz NOB na tem območju.

Vseh dosedanjih 19-ih pohodov,

všteti so tudi šolski pohodi, se je udeležilo že kar 43.890 ljudi. Prihajajo iz številnih krajev Slovenije, sosednjih republik in tudi iz zamejstva.

Za jubilejni pohod ponovno vlada izredno zanimanje. Organizatorji so se vneto lotili priprave in že sestavili celotni program, ki ne bo bistveno drugačen kot prejšnja leta. V ospredju prizadevanj, da bi tudi ta pohod uspel, je predvsem zagotoviti varen vzpon in povratek vseh udeležencev. Množičnost v zadnjih letih je prinesla dodatno nevšečnost, saj se je predvsem zaradi premajhne discipline zgodilo že več nesreč. Zimski spominski pohod na Stol je zahtevna tura, vendarle lahko tudi varna, če se vsi držijo navodil članov gorske reševalne službe in alpinistov. Organizacijski odbor še posebno v zadnjih letih izredno uspešno sodeluje z gorskimi reševalci, alpinisti in Postajo milice na Jesenicah. Zadnja leta je ustaljena praksa, da neposredno pred samim pohodom pregledajo razmere na pobočjih Stola in se na kraju samem odločijo ali bo vzpon varen ali ne. Zadnji pohod na vrh Stola je bil 15. pohod leta 1980, zatem pa na vseh preostalih štirih pohodih razmere niso dopuščale vzpona na vrh. Še najtežje razmere so bile na lanskem pohodu, ko je v dveh

dneh zapadlo več kot meter snega. Razmere so se celo tako poslabšale, da zadnji dan pohoda zaradi nevarnosti plazov ni bila varna niti pot po planinah pod Stolum tako, da so udeleženci lahko prišli le do Valvazorjevega doma, zatem pa so se vračali nazaj v dolino.

Kakšne bodo letošnje razmere na Stolu v času pohoda je težko napovedati. Snega dolgo ni bilo, sredi januarja ga je precej nasulo, potem je nastopila odjuga, kako pa bo v drugi polovici februarja pa še ni predvideti. Končna odločitev o smeri pohoda bo ponovno padla neposredno pred začetkom pohoda. Izkušnosti gorskih reševalcev gre tudi tokrat zaupati, saj so se še vedno pravilno in trezno odločili. Lov za rekordnim številom pohodnikov na vrhu Stola nikoli ni bil v ospredju organizatorjev, čeprav se okrog zagotavljanja varnosti v zadnjem času slišijo različna mišljenja in komentarji.

V petek 22. februarja bo najprej pohod šolske mladine do Valvazorjevega doma, kjer bo zatem proslava s kulturnim programom. V soboto in nedeljo bo pohod ostalih udeležencev na Stol oziroma po planinah pod Stolum. Oba dneva ob 12.00 uri bo spominska proslava pri Valvazorje-

vem domu, v primeru vzpona na vrh pa bo krajša slovesnost pri plošči padlemu partizanu Jožu Kodru na Malem Stolu.

Vsi udeleženci bodo pri Valvazorjevem domu prejeli kontrolni kupon, ki ga bodo zatem med potjo zamenjali za kupon druge barve. Del tehničnih služb bo delal v gostilni „Pod Stolum“ v Zirovnici, kjer bodo vsi oddali kontrolni kupon in prejeli ustrezno spominsko značko. Udeleženci bodo za enkratno udeležbo prejeli izkaznico in bronasto značko, za trikratno udeležbo srebrno in za petkratno udeležbo zlato značko. 10-kratni udeleženci bodo prejeli posebno plaketo na proslavi pred Valvazorjevim domom.

Organizatorji opozarjajo, da v dneh pohoda ne bo moč dobiti prenočišča v Valvazorjevem domu. Udeleženci naj ne pozabijo na zimsko opremo, za pohod pa naj se odločijo le tisti s primerno telesno kondicijo. Poleg tople obleke v nahrbtniku ne sme manjkati rezervno perilo in kalorična hrana za en dan. V termovki naj bo topla pijača, ne alkohol. Na jubilejnim pohodu bodo vsi udeleženci dobili spominsko brošuro, organizatorji pa bodo za jubilejni pohod izdali tudi novo značko.

Janko Rabič

Deček in njegov predsednik

Na železniški postaji so se vse dni ustavljali najrazličnejši vlaki, nekateri tuji in bahavi — prihajali so od daleč, saj so vozili z enega do drugega konca celine, drugi domači in skromni — hiteli so na obiske k bližnjim sosedom. Vagoni so bili vseh barv, največ je bilo umazano sivih, precej zelenih, a tudi rjavi in rdeči so bili vmes, da so se vili po progi med zelenjem in kamenjem kot pisane kače. Le vlak, ki se je že zjutraj ustavil nekaj kilometrov od državne meje, je bil drugačen od vseh. Dolgi, težki in zajetni vagoni so bili vsaj na prvi pogled vsi enaki. Še lokomotiva, ki jih je vlekla, jim je bila na las podobna. Ves vlak je bil skoro svetlo modre barve, kot bi hotel v sončnem jutru tekmovali s čistim, globokim kraškim nebom, nekaj sto metrov niže pa že z rahlo nabrano in vznemirjeno gladino Jadranskega morja.

Iz vlakov, ki se ustavljajo na postajah, vselej izstopajo potniki, ki so prišli na cilj, in vstopajo drugi, ki potovanje šele začeneja. Povsod je tako in tudi na obmejnih postajah ne more biti drugače.

Iz modrega vlaka, ki je zgodaj zjutraj tiho zapeljal na tire, ni izstopil nihče. Tisti pa, ki so vstopili v vagon, niso bili namenjeni prav nikamor. Nekaj trenutkov časa je bilo za pozdrav, dokler se vlak ne bi premaknil naprej iz kraškega sončnega jutra v daljno deželo, kjer ga bo uklenila vasa gosta, žalostno siva megla.

Vstopilo je nekaj v temnih, slovesnih oblekah, z njimi tudi tri deklice in dva dečka. Bili so oblečeni pisano, vseh pet je imelo bele srajce, rdeča krila in plave hlače. Vse

skupaj, pisane barve in nasmejane oči in razžarjeni obrazi je bilo kot čudovit šopek kraškega cvetja. Tudi v rokah so nosili celo grmado razkošnih cvetov, ki naj bi razveselili njihovega predsednika.

Pred tiri se je trlo ljudi. Nekateri so bili razigrani, kot ob največjem prazniku. Krillili so z rokami, vzklkali in silili k vagonu. Drugi so bili neznansko resni, v zelenih in črnih uniformah, s pištolami za pasovi in so jih bile same oči. Tretji so bili še najbolj radovedni, napenjali so ušesa, da bi ujeli vsaj besedo, bliskali so s fotoaparati in s filmskimi kamerami, prerivali so se med sabo, da bi zavzeli najugodnejši prostor.

V enem od vagonov je medtem predsednik stiskal roke. Tri deklice in dva dečka je tudi poljubil na razgreta lica. Od daleč, iz globine vagona, je stopal natakav v črni obleki, s pladnjem v rokah. Za srečno pot bodo skupaj popili kozarček žganega.

Predsednik se je nenadoma na ves glas zasmel, čeprav so bili okrog njega resni ljudje in so bile vse misli pri poslanstvu v daljnji tuji deželi.

Mali deček se je med odraslimi preril prav do njega in mu zaupno, morda v imenu vseh petih ali tudi samo v svojem, sporočil nad vse pomembno skrivnost:

„Stric, tudi mi smo se že naučili piti. Tudi mi bi radi trčili z vami za srečno pot!“

Tri deklice in dva dečka so potem spet stali pred tiri na železniški postaji. Med množico nasmejanih ljudi, ob mrkih možeh v črnih ali zelenih uniformah, poleg nešteti radovednežev s filmskimi kamerami in fotoografskimi aparati, so bili še vedno kot košček razsvetljene poljane sredi kamnite kraške planote.

Zbrano množico je zajel nenavaden nemir. Premaknilo se je nekaj okrog skupinice najmlajših, bliže k vlaku so stopili oboroženi stražarji, novinarji so odvrnili poglede od vlaka in se obrnili drugam.

Kriv je bil — mali deček. Iztrgal se je prijemu krepkih rok, na slepo se je prebil do vagona. Oklenil se je odprtih vrat in se pogljal po stopnicah. Nevarna zadeva, tako ni bilo predvideno, ne dovoljeno.

Stegnile so se roke mož v črnih in zelenih uniformah, nasilneža so zgrabile za noge, on pa se je zagrizeno branil. Z nogama je bil na vse strani, dokler mu ni uspelo povzpeti se na vrh stopnic. Tam se je ozrl k preganjalcem in jim pojasnil:

„K njemu grem, on ni vaš, on je moj predsednik!“

Takrat se je predsednik drugič na ves glas glas zasmel. Z roko je zadržal preganjalce in ukazal:

„Pustite ga k meni, najbrž mi mora sporočiti kaj pomembnega!“

Zivilska tržnica na Jamajki!... Ko stopiš vanjo, imaš občutek, da si prišel v čebeljak. Zrak je kar gost od neprestanega hruma glasov, ki ponujajo, hvalijo, barantajo, sprašujejo, kričijo drug čez drugega, se jezijo in smejejo. Gneča je, zlasti v zgodnejših in hladnejših urah, nepopisna. Še najbolj pa je tržnica podobna čebeljaku zaradi svojevrstnih stojnic, ki spominjajo na satovje. To so nekaj manj kot dva metra visoke osmerokotne pri-sekane piramide. Sestavljajo jih po tri nadstropja polic, na katerih je razvrščeno blago.

In to kakšno blago in koliko blaga! Resda je tržnica samo sadna in zelenjavna, toda v tropski deželi, kakršna je Jamajka, raste na drevju, grmovju, na zemlji in v zemlji toliko užitnih plodov in rastlin, da je pravo doživetje sprehajati se po takšnih tržnicah in občudovati radodarnost in raznolikost narave. Tu lahko kupiš najrazličnejše užitarne buče, številne gomolje, med njimi neke krompirju podobne, ki jim pravijo jam in so eno osnovnih hranil, nadalje številne, največkrat neznane zelenja-

ve in začimbe, da sploh ne omenim najrazličnejših tropskih sadežev.

Da, na takemle trgu šele prav spoznaš, kako plodna je narava na Jamajki. Ker ni nobenih letnih časov, ampak je neprestano poletje, veliko rastlin rodi kar vse leto in daje večkratne pridelke. Človek bi takole na prvi pogled sodil, da je v pravi obljudeni deželi, saj hrana raste na vsakem koraku in po-

gosto je dovolj samo stegniti roko po velikem in okusnem sadežu, ki se ti ponuja.

Pa vendar je na Jamajki ena najbolj razširjenih boleznih podhranjenost in njena posledica — slabokrvnost. Posebno otroci so pogosto žrtve tega zla in zdravniki pravijo, da skoraj ni otroka, ki ne bi bil — ta bolj, oni manj — podhranjen in slabokrven. Zaradi tega

so otroci manj odporni za najrazličnejše otroške in druge bolezni, zlasti prebavne in kožne, ki so še posebno razširjene, kajti vroče in vlažno podnebje je kot nalašč za mnoge bolezenske klice in mrčes, ki jih prenaša.

Res je, da je na Jamajki še danes veliko revščine in marsikje je higiena slaba, vendar to še zdaleč ni edini in najpomembnejši vzrok

za bolehnost in visoko umrljivost otrok. Glavni vzrok je — čeprav je slišati nenavadno — prav bogastvo in radodarnost narave. Toliko sadja in zelenjave ponuja, da se ljudje hranijo skoraj samo s tem, zlasti revnejši, zato je njihova prehrana hudo enostranska. Telo dobi premalo snovi, ki jih potrebuje, predvsem premalo beljakovin. Tako na primer banane, ki so zelo

pomembna hrana in jih jedo pečene, kuhane, sušene in surove, skoraj vselej pa zelene in ne kot pri nas zrele, dajejo sicer kar precej kalorij, imajo pa zelo malo beljakovin. Podobno je tudi z drugo poglavitno hrano — krompirju podobnim jamom. In seveda tudi z vsemi drugimi sadeži in zelenjavo.

Skratka, povprečen Jamajčan pojé sicer še kar dosti kalorij in vitaminov, manjka pa mu drugih zelo pomembnih sestavin pravilne prehrane, predvsem beljakovin in maščob. Zato so ljudje, zlasti otroci, skoraj praviloma podhranjeni in slabokrvni. Zdravniki pravijo temu pojavu tudi posredna ali skrita lakota, saj so njene posledice podobne kot pri pravi lakoti, le da se žrtev običajno sploh ne zaveda, da v resnici vse življenje gladije.

Takšno stanje ni kakšna posebnost Jamajke, ampak je doma v vseh tropskih deželah. Povsod to je obilje sadja in zelenjave resda rešitev za milijone revnih prebivalcev, po drugi strani pa je prav to preveč enostransko bogastvo tudi hud sovražnik zdravja, zlasti otrok.

Čas

*Čas se neviden odeva
v noč ali dan.
Tako pred nami mineva
zdaj svetel in zdaj temen.*

*Kadar se času mudi,
ne gleda nase,
a spet in spet v uro upira oči,
če dolgač pase.*

*Čas se dotika vsega
okrog nas.
A z leti najraje rezlja
gube v obraz.*

*Zob časa nezaustavljivo
gloda in ruši
vse živo
zunaj in v duši.*

*Časa samega zase sploh ni.
V vsakem od nas je.
In z nami vred se nekoč potopi
v gluho brezčasje.*

Mitja Vošnjak

Pametne misli

- Najbolje občutiš kakšno stvar, če zaradi nje trpiš.
- Zgodovina je najboljši učitelj, a ima najmanj pozorne učence.
- Kdor hoče imeti vedno prav, mora pogosto spremeniti mnenje.
- Drevo, ki zraste nad ostale, se mora soočiti s strelami.
- Tudi najpočasnejši, če ne izgubi cilja z vidika, gre vedno hitreje od tistega, ki bega okrog brez smisla.
- Ljubezen je sreča, ki jo dajemo drug drugemu.
- Prijatelj, kadar je izpred oči, je kmalu iz srca.
- Pogum nasploh je običajno skrita strahopetnost.
- Ljudje se starajo, vendar ne zorijo.
- Vsak sistem ima svoje luknje.
- Kdo bi živel na zemlji, če bi vsem sodili po pravici.
- Lakota je bridkejša od sablje.

Mala snežinka

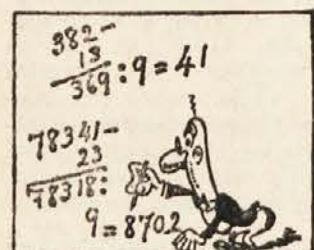
Snežinke so se počasi spuščale proti zemlji. Pustile so, da se je z njimi poigraval veter. Nikamor se jim ni mudilo. Drobna snežinka je bila še posebno lahka, zato je dolgo plesala nad zemljo.

Pravkar je letela mimo velikega okna. Radovedna, kot je bila, je brž pokukala v sobo. Na veliki lončeni peči ob oknu so sedeli otroci. Gledali so ven in veselo tleskali z rokami.

„Kako so veseli! Mene vabijo!“ je pomislila snežinka. Bila je drobna, zato je kmalu našla v oknu špranjo. Zaplavala je v sobo in pristala sredi otrok na peči.

Otroci so jo sprejeli z veselimi vriščem in se zagledali vanjo. Toda v hipu je izginila. Na peči je ostala samo drobna kapljica vode.

Otroci so se spet zagledali skozi okno. Drobne snežinke so tiho plavale proti zemlji. Njihova mala telesa so ji tkala belo pregrinjalo.

■ Če odštejete od kateregakoli števila, večjega od 9, vsoto njegovih števil, je rezultat vedno deljiv z 9.

■ Najbolj plodne živali so jesetri in polenovke. Opoazovali so samice jesetra, ki so izlegle dva do tri milijone jajčec, samice polenovke pa celo blizu deset milijonov.

■ Tako Morse (izumitelj telegrafa) kot Bell (izumitelj telefona), oba tako pomembna na področju prenašanja govora, sta se poročila z gluho nemima ženama.

■ Najzrednejši jezikovni talent je bil italijanski kardinal Gaspere Mezzofanti (1774—1849), ki je bil nekaj časa konservator v vatikanski knjižnici: tekoče je govoril 60 jezikov, prevajal pa je znal še iz 126 drugih jezikov in narečij.

O zgodovini ločenih šol na Koroškem (Teodor Domej, SZI)

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Na drugem listu zgodovine seveda piše, kakšne so bile oblike izričanja in neupoštevanja slovenščine tudi v času, ko je formalno veljala ureditev o obveznem dvojezičnem šolstvu. Potem ko je leta 1949 v Parizu padla odločitev, da ostanejo meje med Avstrijo in Jugoslavijo nespremenjene, so se začeli hudi pritiski na obvezno dvojezično šolstvo, ne pa še na skupno šolo za vse otroke ne glede na njihov jezik oziroma njihovo narodnost. Tudi v zakonskem osnutku o ureditvi dvojezičnega pouka na javnih ljudskih šolah in o jezikovnem pouku na javnih glavnih in srednjih šolah, ki ga je koroška deželna vlada decembra leta 1953 predložila v razpravo, v obrazložitvi zakonskega osnutka izrecno odklanjajo ločene šole. „Kdorkoli je sodoživljal, kaj pomeni, če sta v enem kraju šoli različnih jezikov, oživitve takega sistema ne more želeli... Na Koroškem nikjer nismo hoteli imeti dve različni šoli eno poleg druge, temveč smo se odločili, da naj se otroci dvojezičnega ozemlja naučijo obeh deželnih jezikov, ne glede na

narodnost, ki se k njej priznavajo starši.“³⁰ Zakonski osnutek iz leta 1953, ki bi prinesel v primerjavi z uredbo iz leta 1945 za 38,7 % zmanjšano ozemlje dvojezičnih šol, ni doživel, da bi ga koroški deželni zbor sprejel.

Tudi v naslednjih letih, posebej še leta 1958 in 1959, so ljudska, socialistična in komunistična stranka na deželni in zvezni ravni dosledno odklanjale uvedbo ločenih šol, nemškonacionalistični tabor pa je že tedaj delno zagovarjal ločene šole na južnem Koroškem.³¹ Leta 1969, ko je svobodnjaška stranka v koroškem deželnem zboru zahtevala uvedbo ločenih šol — procentni delež otrok, ki so bili prijavljeni k dvojezičnemu pouku, je bil tedaj manjši kot je danes — so v koroškem deželnem zboru vse ostale stranke ostro zavrnile njihovo zahtevo z argumenti, ki so nam v bistvu znani iz že obravnavanih razprav.

Iz vseh primerov deljenih šol na slovenskem delu Koroške v času avstro-ogrske monarhije je razvidno, da jih je deželni šolski svet uporabil v občinah z močnim deležem narodno zavednega slovenskega prebivalstva kot neke vrste

izhod v sili. Namen in posledica deljenih oziroma ločenih šol je bil, da se narodnostni boj čim bolj prenese na krajevno raven. V tedanjih narodnostnih in jezikovnih razmerah in pogojih je to pomenilo napetosti med narodno zavednim delom slovenskega prebivalstva in ljudmi slovenskega jezika, ki so se v narodnostnem in političnem oziru podredili nemštvu.

Ob vseh primerih uvedbe ločenih šol je nemškonacionalni tabor na krajevni ravni ojačil svojo propagando proti slovenskemu jeziku in proti enakopravnosti Slovencev na Koroškem sploh. Nemške organizacije so ob finančni in politični pomoči delovanje v občini okrepile. Učitelji, ki so pospeševali nemščino, so dobivali denarne podpore, nemški Schulverein pa je podpiral šole, ki so slovenščino zanemarjale.

V tem šolskem boju so nasprotniki slovenščine uporabljali seveda tudi socialno odvisnost slovenskih staršev. Po poročilih koroškega deželnega šolskega sveta je leta 1901 kar 85,6 % otrok iz družin brez premoženja prijavljenih za utrakvistično šolo.³²

Ločene šole so tudi eden izmed

odgovorov na utemeljeno kritiko, ki so jo Slovenci izražali na račun utrakvistične šole in neenakopravnega položaja slovenščine v njej ter odgovor za zahtevo po materinščini kot učnem jeziku pri osnovnem pouku. Te kritike in zahteve so se množile zlasti v osemdesetih in devetdesetih letih preteklega stoletja, ko se je slovenska organizacijska mreža kvantitativno in kvalitativno množila.

Nikoli v koroški šolski zgodovini uvedba ločenih ali deljenih osnovnih šol ni imela namena, da bi izboljšala šolski položaj otrok. Ločene šole so pomenile poslabšanje organizacijske ravni šole. Ločena šola je vedno poglobila napetosti med južnokor. prebivalstvom in ta nasprotja uporabila kot obliko pritiska na slovensko manjšino. Ta napetost se je manifestirala v času razprav o jezikovni ureditvi šole, seveda ob občinskih in drugih volitvah, tam pa, kjer so bile šole po učnem jeziku deljene, pa še vsako leto ob vpisih v šolo. Ločene šole so bile orožje raznarodovanja in naljenjem koroških Slovencev, posebej pa se izkaže kot orodje v boju proti enakopravnosti slovenščine v šoli. „Razdelitev šole je škodljiva na vse strani in ne koristi prav nikomur (...). Razdelitev šole je škodljiva (...): prvič radi tega, ker je pač vsakemu jasno, da se otrok v pet-

razredni šoli več more naučiti kakor pa v trirazredni (...).

Razdelitev šole je škodljiva (...) drugič zavoljo večnih preprirov med prebivalci, med šolarji in celo med učitelji in ljudstvom. Prašam vas, ali je ta boj, ki ga imamo sedaj že četrto leto tukaj v št. Jakobu, ali je ta boj prijeten in ali komu koristi? Da tudi med šolarji vre in bode še hujše vrelo (...). In še nekaj je, kar gotovo ne bode izostalo (saj je tudi v Šmihelu in Globasnici bilo tako): učitelji, vsaj nekateri, se bodo bolj trudili z šolarji nemčurske šole, kakor z onimi slovenske šole. Nov povod preprirov...“ je že leta 1904 zapisal Matej Ražun.³⁴ Tako se je doslej po jeziku ločena šola na Koroškem vedno izkazala kot šola nacionalne konfrontacije.

Pojavljala se je v obdobjih ostrega narodnostnega boja in je ena od njegovih pojavnih oblik.

Zahtevali so jo zagovorniki asimilacije koroških Slovencev v času, ko niso imeli na razpolago še ostrejših oblik pritiska nanje.

Konec

³⁰ Kärntner Landeszeitung, 18. 12. 1953, st. 49, stran 3.
³¹ glej stenografske zapisnike avstrijskega parlamenta in koroškega deželnega zbora.
³² stenografski zapisnik koroškega deželnega zbora.
³³ AVA, Unterrichts, Fasz. 4341.
³⁴ Matej Ražun: V boj za slovensko šolo (Celovec 1904), stran 63.

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 8. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Argumenti — 12.00 Na širnem morju — 13.00 Poročila — 15.00 Hamad in gusarji — 16.25 Takrat — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Pinocchio — 17.30 Risanka (serija) — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Moda — 22.05 Šport — 23.15 Solid Gold — 23.55 Poročila.

SOBOTA, 9. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 9.55 Svetovno prvenstvo: slalom za ženske — 12.00 Nočni studio — 13.05 Poročila — 13.10 SP: slalom za ženske — 14.30 Premiera Butterfly — 16.00 Hallo Spencer! — 16.30 Viki — 16.55 Mini čas — 17.05 Kdo rokodelci z nami? — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stavim, da... — 22.00 Taniškrat — 22.05 Šport — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 10. 2.: 9.00 Ludwig van Beethoven: sonata št. 11, op. 22 v B-duru — 9.30 Une histoire d'amour — 11.00 Ura tiska — 12.00 Svetopisemski kviz — 12.30 Orientacija — 14.55 Brez ljubezni ne gre — 16.25 „Gorška pridiga“ — 16.30 Ena, dva ali tri — 17.15 Alice v čarobni deželi — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.2 Govori Ernst Bräuer — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Romeo in Julija — 22.25 Takrat — 22.30 Nočni studio — 23.35 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Šolska TV — 10.30 Premiera Butterfly — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Poročila — 14.50 Trije mušketirji — 16.30 Ze predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Viki — 17.30 George — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 Kuhanje mojstrov — 21.15 Ceste San Francisca — 22.05 Dokumentacija — 0.05 Poročila.

TOREK, 12. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Brez ljubezni ne gre — 12.00 Takrat — 12.05 Ponedeljski šport — 13.00 Poročila — 14.55 Trije mušketirji — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Nils Holgersson — 17.30 Odaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Inozemski magazin — 21.15 Bogastvo in revščina — 22.00 Posnetek ob blizu — 22.45 Galerija — 23.15 Poročila.

SREDA, 13. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.30 Francoščina — 10.00 Šola danes — 10.30 Angel, ki je zastavil svojo

harfo — 12.05 Inozemski magazin — 13.00 Poročila — 14.55 Za stotinke sekund — 16.30 Lutkovna igra — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Pinocchio — 17.30 Pomoč, mi bomo odrasli — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes z najnovejšimi dogodki iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kako umoriti svojo ženo — 22.15 Zrcalne slike — 22.30 Šport — Hokej na ledu — 23.15

Poročila.

ČETRTEK, 14. 2.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 V avtobusu št. 3 — 11.50 SP: smuk za moške — 13.00 Poročila — 15.00 Blaznež iz laboratorija 4 — 16.30 Za predšolske otroke — 16.55 Mini čas v sliki — 17.05 Nils Holgersson — 17.30 Perrine — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pogled nazaj na 30 let beljaškega pustošanja — 21.50 SP: smuk za moške — 22.20 Denar — 23.40 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 8. 2.: 16.15 Takrat — 16.20 Vrtine iz Dublina — 17.15 Srečanje med živaljo in človekom — 18.00 Panoptikum — 18.30 Colorado saga — 19.15 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kako naj razložim pacientu? — 21.15 Čas v sliki — Politika v petek — 22.05 Sol in poper — 23.40 Poročila.

SOBOTA, 9. 2.: 15.30 Takrat — 15.35 Dva krat sedem — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Ljuba družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Tedenski pregled — 18.25 Šport — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Novo v znanosti — Smrt Maria Riccija — 21.55 Takrat — 22.00 Poročila — 22.05 Kaplan August Paterno odgovarja — 22.10 Trgovina s kačami — 23.40 Avstrijske dragocenosti — 23.45 Poročila.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 do 19.00

Pe 8. 2.: Literarno-glasbena oddaja: Jožica Čertov, Gustav Januš.

So 9. 2.: Duhovni nagovor „župnik Dušan Česen z Žihpolji“, voščila (Danica Urschitz).

Ne 10. 2.: Februarska hit-parada na Brnci.

Po 11. 2.: Pogovor o glasbeni šoli na Koroškem (vodi Horst Ogris).

NEDELJA, 10. 2.: 9.55 SP: slalom za moške — 13.25 SP: slalom za moške — 14.30 SP: prosti stil — 15.15 SP 1985: zaključek — 17.45 Clip — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Primer za ljudskega odveta — 20.15 Kraj dejanja — 21.45 Poročila — 21.50 Dinastija - Denverski klan — 22.35 Sedem dni športa — 22.55 Johann Sebastian Bach: klavirsko delo — 23.55 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 2.: 17.10 Takrat — 17.15 Stekleni človek — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Colorado saga — 19.15 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Soncu naproti — 21.08 Kuharski mojstri — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Šiling — 22.05 Royal flash — 23.40 Poročila.

TOREK, 12. 2.: 16.55 Takrat — 17.00 Šola danes — 17.30 Orientacija — 18.00 Tajni projekt Doombolt — 18.30 Colorado saga — 19.15 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Made in Austria — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in poročila.

SREDA, 13. 2.: 17.25 Takrat — 17.30 Dežela in ljudje — 18.00 Policijska inspekcija 1 — 18.30 Colorado saga — 19.15 Kdo nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Prosto-voljec — 22.30 Najboljše od Ormija Kavasca — 23.00 Francis Bacon — 0.00 Poročila.

ČETRTEK, 14. 2.: 17.10 Takrat — 17.15 Svet šeleznice — železnice sveta — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Colorado saga — 19.15 Kdor nudi več? — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pri iskanju bodočnosti — 21.15 Čas v sliki — 21.50 Openball 1985 — 23.30 Poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 8. 2.: 9.00 Zverinice iz Režije — 9.20 Šolarji — kam danes, kam jutri (obvestila) — 9.25 Japonske pravljice — 9.35 Žrebanje za odgovor na vprašanje v od-

To 12. 2.: Mladinska: Brezposelnost mladincev.

Sr 13. 2.: Zvočno pismo iz Ljubljane.

Če 14. 2.: Rož-Podjuna-Zila: Radijski sodelavci poročajo.

Pe 15. 2.: Koroški liki: Jaka Špicar (dr. R. Vospernik) — Slov. pravorečje: O različnih oblikah soglasnika "r" (J. Messner).

daji „Laž“ — 9.40 Delo, dokumentarni film — 10.15 R. Gobec: Kresniček — 10.50 Tobar — naslada in pokora, izobraževalna oddaja — 11.20 Petrov otrok, švedska nadaljevalna — 17.35 Poročila — 17.40 Šola za junake: Jožek (Tito), nadaljevalna — 17.55 Grizli Adams, ameriška nanizanka — 18.25 Obzornik ljubljanskega območja — 18.40 Otroške naležljive bolezni: Virusne, izobraževalna serija — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Poslednja oaza: Nadaljevanje vrste, dokumentarna serija — 20.30 Ne prezrite — 20.45 Gospa z morja, norveška drama — 22.45 Dnevnik.

SOBOTA, 9. 2.: 8.00 Poročila — 8.05 Kmečke otroške igre: Slovenija hoče hčerko imeti — 8.20 A. Ingolič: Udarina brigada, lutkovna nadaljevalna — 8.35 Otroška televizija — 9.00 Miti in legende: Egiptovski mit o svetu mrtvih — 9.15 Periskop, zabavnapoučna oddaja — 9.5 Bormio: SP v smučanju - slalom (ž), prenos 1. teka — 11.45 Čudeži narave: Svobodni konji, kanadska poljudnoznanstvena serija — 12.20 Obiskujemo slovenske muzeje in galerije: Danes - Narodno galerijo Ljubljana — 13.25 Bormio: SP v smučanju - slalom (ž), prenos 2. teka — 15.45 Poročila — 15.50 Sabine Kleist, vzhodnonemški mladinski film — 17.00 Kašarka CZ: Cibona, prenos — 18.30 Boj za obstanek, angleška dokumentarna serija — 19.00 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Mož iz Rila, francoski film — 21.35 Propagandna oddaja — 21.40 Zrcalo tedna — 22.00 Tommy's pop show — 23.10 Poročila.

NEDELJA, 10. 2.: 8.20 Poročila — 8.25 Živ žav — Risanka, Smrkci — 9.15 Grizli Adams, ponovitev ameriške nanizanke — 9.55 Bormio: SP v smučanju - slalom (m), prenos 1. teka — 11.20 Cigani Ivanoviči, glasbena oddaja — 11.50 R. Castellani: Življenje Verdija, ponovitev italijanske nadaljevalke — 12.55 625 - oddaja za stik z gledalci — 13.25 Bormio: SP v smučanju - slalom (m), prenos 2. teka — 14.55 Poročila — 15.00 Gledališče v hiši, 3. del humoristične nadaljevalke — 15.55 Visok pritisk, zabavnoglasbena oddaja TV Koper — 16.50 Zlata leta komedije, ameriški film — 18.05 TV kavarna — 19.15 Cik cak — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Podarim - doblim, II. žrebanje — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Inšpektor Vinko, nadaljevalna — 21.00 Športni pregled — 21.30 Beseda, da beseda, TV intervju — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 2.: 8.45 TV v šoli — 10.35 Zimski šolski spored — 17.35 Poročila — 17.40 Otroška televizija — 18.05 Kmečke otroške igre — 18.25 Podravski obzornik — 18.45 Podium — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Vdove, angleška nadaljevalna — 21.00 Aktualno — 21.40 Lela Gluhak-Buneta, baletni portret — 22.10 Dnevnik.

TOREK, 12. 2.: 8.55 TV v šoli — 10.35 Zimski šolski spored — 17.35 Poročila — 17.40 Naša pesem — Maribor 84 — APZ B. Kidrič

Celje — 18.10 Miti in legende - Egiptovski mit: Zgodba o Sinuheju, nanizanka TV Beograd — 18.25 Notranjski obzornik — 18.40 Maska, dokumentarni film — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Med platnicami, škotska drama — 21.00 Integrali, oddaja o kulturi — 22.15 Dnevnik.

SREDA, 13. 2.: 9.00 Test — 9.15 TV v šoli — 10.35 Zimski šolski spored — 17.35 Poročila — 17.40 Udarina brigada, ponovitev nadaljevalke — 17.55 Villinek z lune, 1. del predstave Slovenskega mladinskega gledališča — 18.25 Koroški obzornik — 18.40 Računalništvo, angleška izobraževalna serija — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Mednarodna obzornica: Realnost za Berlinskim zidom — 20.50 TV mreža, ameriški film — 22.45 Dnevnik.

ČETRTEK, 14. 2.: 8.45 Test — 9.00 TV v šoli — 10.35 Zimski šolski spored — 17.35 Poročila — 17.40 Mala morsk deklica — 18.00 Portret kiparja Zdenka Kalina — 18.25 Pomurski obzornik — 18.40 Čas, ki živi — 19.20 Cik cak — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Tednik — 21.10 Železna doba, fimska nadaljevalna — 22.00 Dnevnik — 22.15 Retrospektiva domače TV drame: Zadnja šolska naloga.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.
Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Strasse 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, telex 42 20 86 snk a
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.
Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Sele - jubilejni smučarski tek za jubilejni pokal

V nedeljo je Slovensko planinsko društvo Celovec vabilo v Sele na ljudski smučarski tek za jubilejni pokal — 85 let slovenske planinske organizacije na Koroškem. V okviru letošnjega jubilejnega leta so naši planinci imeli že kar dve smučarski prireditvi — turni smuk za „Karavanškega medveda“ in sedaj še ljudski smučarski tek. Pobudnik za obe smučarski prireditvi je bil predsednik SPD, domačin Franci Kropivnik. Tekiško stezo za tokratno smučar-

ske prireditve je dala na razpolago DSG, za kar ji gre iskrena zahvala. Zahvala pa velja tudi predsednici Naturfreunde v Selah Magdi Oraže, ki je poskrbela za merjenje časa, darovalcem pokalov — Zvezi slovenskih zadrug, tovarni celuloze Obir in Posojilnici Borovlje — ter vsem ostalim, ki so kakorkoli prispevali k uspešnemu poteku prireditve.

Nedeljske prireditve so se poleg tekmovalcev udeležili tudi predsednik Slovenskega planinskega društva

Franci Kropivnik, predsednik Slovenske športne zveze Danilo Prušnik ter zastopnica jugoslovanskega konzulata v Celovcu tovarišica konzul Marija Skorjak, ki je tudi tekmovala. Okrog 30 tekmovalcev se je udeležilo teka, ki je potekel v najboljšem redu. Zmagovalec in prejemnik jubilejnega pokala je bil Bojan Munič, tekač z Gorenjske. V kategoriji do vključno 10 let je suvereno zmagal Peter Wrulich iz Loč, pri ženskah pa je bila odlična Kati Pasterk.

Upamo, da ne bo ostalo samo pri tem jubilejnem teku, temveč, tako je vsesplošna želja, da Slovensko planinsko društvo podobno smučarsko prireditev organizira tudi v prihodnje, da postane tradicija, kot je to že s turnim smukom za „Karavanškega medveda“.

Rezultati:

Otroci do 10 let: 1. Peter Wrulich (10.58.94) — 2. Horsti Olip (15.59.02) — 3. Aleksander Mak (16.36.78).
Mladina od 11 do 16 let: 1. Andrej Zupan (20.13.43) — 2. Marko Sitar (22.16.67) — 3. Blaž Sitar (23.52.98).
Moški od 17 do 30 let: 1. Bojan Munič, najboljši dneva (16.33.76) — 2. Tine Zupan (17.58.44) — 3. Klemen Dolenc (17.58.44).
Žene nad 30 let: 1. Kati Pasterk (25.43.67) — 2. Pepca Čertov (35.15.05) — 3. Dora Kupper (44.34.76).
Moški nad 30 let: 1. Willi Čemernjak (17.12.59) — 2. Janez Globočnik (18.29.81) — 3. Ludvik Druml (19.30.36).

Šolarji II

1. Ošina Pauli 2.49.49, 2. Smrtnik Marko 3.06.53, 3. Sadovnik Herbert 3.10.15, 4. Ošina Erhard 3.19.93, 5. Miklau Adolf 3.21.11.

Mladinke

1. Miklau Klaudia 2.28.85, 2. Sadovnik Josefina 2.54.58, 3. Olip Diana 3.01.03, 4. Haderlap Kati 3.05.44, 5. Smrtnik Marica 3.06.45.

Mladinci

1. Kogoj Hannes 2.31.23, 2. Kogoj Rudolf 2.39.59, 3. Zura Walter 2.46.47, 4. Karničar Rudi 2.47.53, 5. Haderlap Franc 2.47.96.

Splošna ženska

1. Lučovnik Veronika 2.45.85, 2. Kogoj Elisabeth 2.50.96, 3. Karničar Inge 2.52.44, 4. Pasterk Dragica 3.08.73, 4. Uršic Johanna 4.16.32.

Splošna moški

1. Karničar Izidor 2.25.90, 2. Ošina Josef 2.28.45, 3. Novotny Ernst 2.36.02, 4. Wutte Toni 2.37.49, 5. Hribernig Florian 2.42.48.

Starostna I

1. Unterweger Friedl 2.24.43, 2. Jung Josef 2.26.99, 3. Miklau Flori 2.34.17, 4. Novotny Erich 2.37.67, 5. Kogoj Anton 3.02.31.

Starostna II

1. Stane Josef 2.55.65, 2. Olip Metod 3.21.38, 3. Nečemer Josef 3.35.66, 4. Živkovič Engelbert 4.03.85.

Dvojice

1. Unterweger Živkovič 2.23.63, 2. Karničar I. Karničar J. 2.26.25, 3. Ošina Joli-Kogoj Rudi 2.29.51, 4. Miklau Flori-Miklau Adi 2.31.27, 5. Miklau Claudia-Olip Diana 2.37.35.

17. sankarska tekma „Zarje“

Pri Mozganu v Lepeni se je zgodaj zjutraj zbralo sedeminsedemdeset sankarjev. Čeprav je sijalo sonce, je bila proga ledena kot še nikdar poprej. Tekmovalni dan so otvorili „dirkači“, se pravi športni sankarji. Najhitrejša sta bila Flori Miklau (športne sanke II) in Rudi Karničar (športne sanke I). Šele potem so se po progi spustili „hobby-sankarji“ s svojimi navadnimi ljudskimi sanmi. Obirčan Izidor Karničar (splošna moška skupina) je bil zopet nepremagljiv (prvi je bil tudi teden prej na Obirskem) in s časom 2.23.90 postal najboljši dneva! Lanskoletni „lepenški“ prvak Friedl Unterweger (starostna skupina I) iz Bekštajna je zaostal le za 53 stotink. Pri dvosedi, ki so vozili kot zadnja skupina, pa je bil vrstni red obrnjen. Tu je namreč slavil Unterweger s sovoznikom Živkovičem pred

Karničarjevima bratoma. Športno prireditev je zaokrožila porazdelitev nagrad, ki jo je v Rastočnikovi gostilni izvršila „kapelska funkcionarska trojka“ Franci Stern, Albert Rozman in Miha Travnik. Bila je to druga tekma za OBIR-pokal!

Rezultati

Športne sanke I

1. Karničar Rudi 2.10.17, 2. Zura Walter 2.10.56, 3. Miklau Klaudia 2.12.63, 4. Pasterk Emil 2.19.34, 5. Miklau Adolf 2.22.04.

Športne sanke II

1. Miklau Flori 1.55.80, 2. Jung Josef 1.57.95, 3. Hribernig Flori 2.01.18, 4. Karničar Josef 2.01.36, 5. Uršic Willi 2.01.87.

Šolarke I

1. Ošina Rosalia 3.49.40, 2. Traunik Martina 4.49.56.

Šolarke II

1. Oraže Monika 3.07.77, 2. Kogoj Angelika 3.11.52, 3. Miklau Rosalia 3.44.73, 4. Kogoj Annemarie 3.51.19, 5. Miklau Sophie 4.03.15.

Šolarji I

1. Sadovnik Raimund 3.37.45, 2. Krauland Peter 4.12.22, 3. Kogoj Anton 4.38.63, 4. Novak Lorenc 5.37.98.

Dekleta II

1. Carmen Woschitz (Rož) 50
2. Patricia Meschnig (Sentjanž) 35
3. Andrea Gabriel (Sentjanž) 23
4. Tatjana Malle (Sentjanž) 22

Fantje I

1. Danilo Užnik (Sentjanž) 50
2. Markus Packeiner (U. Cel.) 40
3. K. Heinz Statmann (Rož) 30
4. Martin Gabriel (Sentjanž) 24
5. Robert Male (Sele) 22

Fantje II

1. Daniel Durnik (Rož) in Klaus Plessnig (Rož) 45
3. Michael Tölderer in Norbert Schribertschnig (Union Celovec) 26
5. Alexander Mak (Sele) 22

SENTJANŽ: OKRAJNO OTROŠKO SMUČARSKO PRVENSTVO

Športno društvo Sentjanž je v nedeljo 3. februarja tega leta priredilo okrajno otroško prvenstvo — takomenovani ASKO-Bezirks-KINDERCUP. Konkurenca je bila močna in kar 60 otrok je sodelovalo. Na sporedu sta bila dva teka (tretji bo sledil 9. februarja), tekmovali pa so na Rutah in sicer v disciplini veleslalom.

Rezultati

Dekleta I

Ime	točk
1. Dunja Jamnig (Sentjanž)	50
2. Margit Užnik (Sele)	35
3. Anna Baumann (Sentjanž)	25
4. Lucija Hafner (Sentjanž) in Marion Maloveršnik (Sele)	22

PRIJATELJSKA TEKMA:

SAK — PLIBERK 3:1

Po dobrem dvomesečnem zimskem premoru je Slovenski atletski klub (SAK) spet začel s sistematičnim treningom oziroma s pripravljalnimi obdobjem za drugo polovico prvenstvenega, torej vigrednega tekmovalja. Navijači nogometa gotovo niso pozabili, da SAK po jesenskem prvenstvenem delu vodi in da hoče to mesto seveda obdržati in uspešno braniti. Sakovci trenirajo trikrat na teden, dvakrat zunaj (tek in vztrajnost) in enkrat v dvorani (moč) ali obratno. Prefleklo soboto je bila na sporedu tudi že prva prava prijateljska tekma — v Pliberku proti tamkajšnjemu moštvu, ki tekmuje v koroški ligi in se nahaja v sredini razpredelnice. Teren igrišča je bil sila slab, tako da raven igre ni ustrezala možnostim in znanju igralcev. Po hitrem vodstvu domačinov je SAK izenačil in do polčasa povsem prevzel pobudo. Zanimivo je vsekakor, da je SAK v Pliberku še zmeraj uspešno nastopal. Tudi tokrat ni bilo drugače. Raczynski & Co so še pred polčasom povedli na 3:1 in te prednosti niso dali več iz „nog“, čeprav so bili Pliberčani po menjavi strani v stalni terenski premoči. Pri SAK-u so manjkali Velik, Kreutz, Lam-

pichler, Urban in legionar Ratajlec. Za zmagovalce so zadeli Raczynski Polanšek in Jovičević.

SAK-PLES

Zvečer, še na isti dan, pa je bil v Globasnici pri Šoštariju tradicionalni SAK-ples, na katerem so gostovali številni navijači in gledalci slovenskega nogometa, kajpada tudi SAK-nogometarji in SAK-odborniki sami in navsezadnje tako vesela slovenska mladina kot tudi starina. Za zabavo je poskrbel slovenski ansambel Franca Korbarja s pevko Magdo Koren. Ples je trajal do zgodnjih jutranjih ur, iz česar se lahko sklepa, da je bilo „lušno“!

NAMIZNI TENIS

SSK „Obir“ se bori slej ko prej z zadnjimi močmi proti izpadu iz prvega vzvohodnega razreda. Obirčani so izgubili obe zadnji tekmi visoko in odkrito povedano zasluzeno. Proti DSG Borovljam se je rezultat glasil 1:9 in proti prvovrščeni Kotmari vasi celo 0:10! Slovenski klub ranžira po enajstem prvenstvenem kolu s tremi točkami na desetem in zadnjem mestu. Predzadnji je Labot (s točko več), ki pa še tekmuje z „Obir“-jem. Ta medsebojen dvoboj bo verjetno odločil o izpadu.

Smrtnikova tretja na Jesenicah

Evropsko prvenstvo v malem so v Sloveniji imenovali zadnjo sankarško tekmo na Jesenicah. 114 tekmovalcev in tekmovalk iz 7 držav (ZRN, Švedske, Norveške, Poljske, Italije, Jugoslavije in Avstrije) se je udeležilo tretjega memorijala Joža Jelovčana in tekmovalo za 29. pokal mesta Jesenice. Na startu so bili nekateri večkratni svetovni in evropski prvaki

10. TRNOVSKI MARATON

PRELOŽEN

Organizacijski komite 10. Trnovskega maratona je sklenil, da bodo prireditve, ki bi morale biti v nedeljo 10. 2. 1985 v Črnem vrhu nad Idrijo zaradi skromnih snežnih razmer, preložili. Novega datuma še niso določili. Vsem prijavljenim in ostalim, ki se bodo lahko prijavili tudi na dan prireditve, pa ga bomo pravočasno sporočili.

ZADNJA VEST

Gustav Januš prejel nagrado Prešernovega sklada

Med letošnjimi Prešernovimi nagrajenci je tudi koroški pesnik Gustav Januš. Prejel je nagrado Prešernovega sklada, katero so mu sinoči podarili na Prešernovi proslavi v Cankarjevem domu. Janušu k visokemu priznanju iskreno čestitamo!

Obširneje bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

Kotmara vas ima obnovljeno zadrugo in market

Kotmirški zadrugniki se lahko veselijo. Zadruga ima novo poslopje, vrhu tega pa je ponudba znatno razširjena. Poleg kmetijskih potrebščin ponuja Zadruga sedaj tudi še železnino, inštalacijski material in drugo, v razširjenih prostorih pa je sedaj tudi market, trgovina s kompletno ponudbo živil, in robe za vsakdanjo rabo. Slavnostna otvoritev tega važnega trgovinskega centra bo spomladi.

Skoki

BAJC IN TEPEŠ JUGOSLOVANSKA PRVAKA

Na jugoslovanskem državnem prvenstvu v smučarskih skokih sta triumfirala Vaja Bajc in Miran Tepeš. Oba skakalca sta člana ljubljanske Ilirije in oba sta prvič osvojila naslov državnega prvaka. V soboto je v Žireh (srednja skakalnica) nastopilo 39, v nedeljo pa v Planici (velika skakalnica) 32 tekmovalcev iz devetih klubov. Lanskoletni prvak Primož Ulaga je imel izredno smolo. Na srednji skakalnici je padel in odstopil, na veliki skakalnici mu je zares neugoden veter „zabranil“ vse izgleda na dobro uvrstitev. Preseneti pa sta dva druga, mlada orla: V

Zireh „srebrni“ Kranjčan Globočnik in v Planici „srebrni“ Jeseničan Peljhan. Vrstni red prvih petih na obeh skakalnicah:

Ziri - srednja skakalnica

1. Bajc (66./64.5 m)	189,1 točke
2. Globočnik (65./63 m)	187,7 točke
3. Tepeš (65.5/63.5 m)	187,5 točke
4. Štirn (62.5/62 m)	181,9 točke
5. Zagar (63.5/64 m)	180,3 točke

Planica - velika skakalnica

1. Tepeš (123./113 m)	209,8 točke
2. Peljhan (111./104 m)	175,4 točke
3. Dolar (107./106 m)	174,6 točke
4. Globočnik (108./99 m)	165,2 točke
5. Štirn (106./101 m)	163,7 točke

VETTORI AVSTRIJSKI PRVAK.

MÜRTL NAJBOLJŠI JUNIOR

Minulo nedeljo se je na skakalnici „Paul Außerleitner“ v Bischofshofnu odvijalo avstrijsko državno prvenstvo v smučarskih skokih. Iregularne razmere in močan veter je organizatorje prisilil do prekinitve. O naslovu državnega prvaka je torej odločil en sam skok. Zmagal je zanesljivo Ernst Vettori, ki je pristal pri 106 metrih in zato dobil očno 108 točk. Odlično so skakali mladi koroški predstavniki, ponovno pa je bil od njih najbolj uspešen Zahomčan Norbert Mörtl, ki se je uvrstil v splošni skupini na sijajno četrto mesto in postal najboljši junior. Ostala dva Korošca, Erich Kreuzer in Paul Erat, sta zasedla dobro osmo oziroma dvanaajsto mesto.

Lestvica slovenskih popevk

za mesečno hit-parado Avstrijskega radia (ORF) - slovenski oddelek. Poslušalci v Pliberku so izbrali sledeče popevke za mesec januar:

1. Anzej — Edvin Fliser
2. Marry Ann — Oto Pestner
3. Naš ata — Mladi upi
4. Ti si moja melodija — Nace Junkar
5. Zelim si na Jamajko — Gu Gu
6. Oče — Andrej Šifrer.

Predlogi:

1. Fifi — Marjan Smode
2. Špetir — Ivek Baranja
3. Jan'z je pršou s harmoniko — Tatjana Dremelj
4. Baronova čuba — Čudežna polja.

Hit parada bo na radijskem sporedu v nedeljo 10. februarja 1985, ob 18.10 uri.

Glasujete lahko tudi vi. Zato izpolnite kupon in ga pošljite najkasneje do 25. februarja 1985 na naslov: ORF - Avstrijski radio, slovenski oddelek, Sponheimerstraße 13, 9010 Celovec/Klagenfurt.

Naslov popevke:

Ime izvajalca:

Ime, priimek in naslov pošiljatelja:

Prodajam Renault 18, 78 PS, 70.000 km, cena S 45.000.- Javite se na uredništvu SV